

GAZDÁSZATI TÁJÉKOZTATÓ

CSENDŐRŐRSÖK RÉSZÉRE

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

DIENES ANDOR

G. FŐHADNAGY,

A SZOMBATHELYI M. KIR. CSENDŐRŐRSZAKKÖZNEVELŐISKOLA OKTATÓTISZTJE

KÉZIRAT HELYETT!

**KIZÁRÓLAG AZ ŐRSZAKKÖZNEVELŐISKOLA
HALLGATÓI SZÁMÁRA!**

TANSEGÉDLET

MARTINEUM KÖNYVNYOMDA RT.
SZOMBATHELY

TÁRGYMUTATÓ

	Oldal		Oldal
Ágyneműtisztántartási átalány	18	Fizetési fokozatok	7
Alapilletmények (gazd. átalány)	17	Fizetési jegyzék	24
Általános tömeg	63	Fogdafutési átalány	20
Általános tömeget terhelő portó	42	Fogdahelyiségek ágyneműkészlete	
Átalányok (örsökön)	14	után járó átalány	18
Átalány számlakönyv	19	Fogdavidágítási átalány	21
Átalányozott menetlevél	31	Fogházba átadottak felruházása	70
Atköltözködési átalány	37	Fogolykísérétnél előfogat	34
Atköltözködési ingóságok	37	Fokozati illetmény (gazd. átalány)	17
		Fűtési átalány	16
		Fűtőanyagjárandóság	16
Becsles	72		
Becsült cikkek igénylése	70		
Bérelt laktanyák tatarozása	56	Gazdasági átalányok	17
Berendezési leltár	58	Géperejű járművel költözködés	35
Berendezési tárgyak selejtezése	60	Gépkocsik	33
Bérletek meghosszabbítása	55	Gyermektartásdíjak	23
Bérleti szerződés	55	Gyógykezelés-kórházon kívül	45
Betegszállításnál előfogat	33	Gyógyszerköltségek	46
Bütorbér	12		
		Hajók	33
Céllövészetnél előfogat	34	Havizsold	6
Családi pótlék	8	Helybeli atköltözködés	39
Csendőrségi Közlönyök bekötése	43	Hivatalos küldemények szállítása	22
Csendőrségi Lapok bekötése	44		
Csendőrségi pótdíj	7	Ideiglenesen vezényelték felruházása	68
Dohányfelvételi napló	14	Illetmények kilizetése	26
Dohánynyugta	14	Irodai átalány	15
		Irodavidágítási átalány	16
„Ebből”-rovat	26		
„Ehhez”-rovat	26	Karhatalmi segédleti költségek	27, 31
„Egyéb” családtagok	9	Keménytisztogatási költségek	57
Elemezési jegy és ellenjegy	46	Kezipoggyász díjak	38
Elemezési pénzátalány	7	Kincstári laktanyák tatarozása	48
Elemicikkszállítási átalány	22	Kísérleti díj	30
Elhaltak tömegbeli cikkei	70	Kórházba menők felruházása	69
Elhaltak tömegvagyonra	64	Kórházi ápolási költségek	44
Ellátatlanság	8	Költözködési utazások	37
Előfogati díj	35	Költözködési előfogat	34
Előfogatok	33	Közgazdálkodásba átirható átalányok	20
Előirányzás	66	„Külszolgálat” vezénylési pótdíj szempontjából	27
Erempótdíj (vitéségi)	14		
Expressz-levelek	42		
		Lábbeli készítési költségek	73
Faárigazolvány	17	Lakbérosztályok	12
Fegyverzet pótlása	61	Laktanyabérek	52
Féltaru jegyváltásra jogosító vasuti igazolvány	32	Laktanyákkal szemben támasztott kívánalmak	50
Felmondási jog biztosítása	52	Laktanyatisztogatási átalány	18
Fizetési előleg	23		

Folytatása a hátsó borítékdoldalon.

GAZDÁSZATI TÁJÉKOZTATÓ

CSENDŐRÖRSÖK RÉSZÉRE

ÖSSZEÁLLÍTOTTA :

DIENES ANDOR

G. FÓHADNAGY,

A SZOMBATHELYI M. KIR. CSENDŐRÖRSPARANCSNOK-ISKOLA OKTATÓTISZTJE

KÉZIRAT HELYETT!

**KIZÁRÓLAG AZ ÖRS PARANCSNOK ISKOLA
HALLGATÓI SZÁMÁRA!**

TANSEGÉDLET

MARTINEUM KÖNYVNYOMDA RT.
SZOMBATHELY

Bevezetés.

Ez a tájékoztató **nem az illetmények gyűjteménye** és nem ölel fel minden gazdasági vonatkozású eljárási módozatot, hanem elsősorban gyakorlatias tájékoztatást nyújt olyan ügyekben:

a) amelyek a legtöbb örsön — tehát főleg gyalogos külőr-sőkön — gyakorta előfordulnak;

b) amelyekben az örsök előjáró parancsnokságaitól *esetenkénti* részletes útmutatást nem kapnak.

Olyan illetmények, járandóságok, illetve teendők, melyeknek kifejezetten örsbeli vonatkozásai nincsenek, ismertetve nem lesznek.

A csendőrörsök anyagi ügyeinek intézését, gazdaságkezelését különálló utasítás szabályozza. Ennek az utasításnak, — melynek elnevezése: „*Gazdaságkezelési utasítás a m. kir. csendőrörsök számára*” (Cs. 13.) — az érvényben lévő pontjai mérvadók az örsök gazdasági ügyeinek ellátásánál. Kiegészíti ezt az utasítást — az illetményekre való igény és azok kimérete tekintetében — az *Illetékszabályzat*, valamint — tömegügyek szempontjából — az *Ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás*. (Cs—14.) Ez a három gazdasági utasítás van az örsökre kiadva.

A csendőrségnél a gazdasági, számviteli és nyilvántartási tennivalókat a gazdasági szervek végzik és pedig:

a) a *központi gazdasági hivatal* (Budapesten elhelyezve);

b) a *törzsgazdasági hivatalok* (kerületi parancsnokságok székhelyén, kerületi parancsnokságoknak alárendelve);

c) az *osztálygazdasági hivatalok* (osztályparancsnokságok székhelyén, osztályparancsnokságoknak alárendelve).

A gazdaságkezelési ügyek központi vezető szerve: a *m. kir. belügyminisztérium VI—b.* (csendőrségi szolgálati) *osztálya*.

A ruházati, szerelvényi, laktanyaberendezési cikkek biztosítására és elosztására hivatott központi szerv: a *m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár*, Budapest.

A központi gazdasági hivatal feladata elsősorban az anyagraktár működésével kapcsolatos pénzügyi teendők elvégzése, míg a törzsgazdasági hivatalok a kerületen belüli gazdaságkezelési szolgálat ellátására, illetve ellenőrzésére vannak hivatva. Az örsök gazdaságkezelésével közvetlen kapcsolatban nincsenek.

75983

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR
Növedéknapló
1938 év. 10.640. sz.

R
1965

Az a gazdaszatkezelési szerv, amely legközelebbi kapcsolatban van az őrök gazdaszati tennivalóival: az osztály gazdasági hivatal.

Ha ebben a tájékoztatóban csupán „gazdasági hivatal” van felemlítve, az alatt az illetékes osztály gazdasági hivatalt, a felemlített parancsnokságok alatt mindig az őrök illetékes parancsnokságait, míg a „csendőr” elnevezés alatt minden ténylegesen szolgáló legénységi állományú egyént kell érteni.

Általános gazdaszatkezelési tudnivalók.

Az őrök pénz- és anyagkezelési tennivalói nagy általánoságban két csoportra oszlanak:

a) az őrök pénz-, terményanyagjárandóságainak, illetmények, valamint a ruházati cikkek igénylése. Az elhasznált szerelvény, fegyverzet, lőszer és berendezési cikkek pótlása iránti intézkedés és

b) fenti járandóságok, illetmények, illetve cikkek szétosztása, illetve kifizetése, esetleg kezelése, nyilvántartása, vagy elküldése.

Az igénylés beadványokban, vagy jelentésekben történik. A nyilvántartás, — a pénzeknél — számlakönyvekben, naplókban; míg a cikkeknel és tárgyaknál leltárakban történik. A pénzek kifizetését, vagy a cikkek átvételét az okmány megfelelő rovatában igazolja az átvevő, esetleg erről nyugtát ad. A kézbesítendő pénzeket pénzkézbcsítő könyvvel kell átadni, még akkor is, ha a felvett összegről a felvevő egyébként nyugtát is ad.

Hivatalos pénzek az őrre posta útján érkeznek és pedig: csekken, vagy postautalványon.

A csekk a pénzküldés korszerű eszköze. Az őrre főleg a gazdasági hivatal küld csekk útján pénzt, mert a gazdasági hivatalok csekszámlyakkal rendelkeznek.

Ugyanis postatakarékpénztári csekk útján mindenki kaphat pénzt, de már utalni csak az utalhat, akinek a postánál csekk-számlája van. Mivel az őrök nem rendelkezik ilyen csekk-számlával, így a hivatalos pénzeit *postautalvánnyal* küldi el.

Pénzek elküldésénél az utalványszelvényre mindig rá kell vezetni, hogy a pénznek mi a rendeltetése. (Például: Szabó Pál őrmester kórházápolási költsége, 1938. IX. 16-tól 30-ig.) Hivatalos pénzek átvételét az utalvány hátlapján bár az őrök pénztári bizottságának kell — az őrök címnyomójának ráhelyezése mellett — igazolni, azonban hivatalos pénzek feladójaként már

nem az őrök pénztári bizottságát, hanem magát az őrparancsnokságot kell megnevezni.

Az őrök pénztári bizottsága az őrök hivatalos pénzeit kezeli és két tagból áll. Ezek:

1. az őrparancsnok és
2. a mindenkori közzgazdálkodásvezető.

A pénztári bizottság az elszámolás alá eső pénzeket a pénztartó asztalban őrzi, mely az őrsirodában van elhelyezve; két zárral — és mindegyik zár 2—2 kulccsal — van ellátva. Az egy-egy zárhoz tartozó kulcsokat a pénztári bizottság tagjai őrzik, ügyelve arra, hogy a kulcsok egymás között nehoqy felcserélődjenek. Ha valamelyik pénztári bizottsági tag az őr-állomásról eltávozik, akkor a kulcsot annak a csendőrnek adja át, aki helyettesítésére van hivatva. A két zár kulcsainak sohasem szabad egy ember kezébe kerülni s éppen ezért, ha mindkét pénztárbizottsági tag eltávozik — járőrszolgálatba indulás esetében is — és a laktanyában csak egy csendőr marad, akkor a kulcsokat magukkal tartoznak vinni. Ha a kulcsok valamelyike elveszne, úgy ezt az osztályparancsnokságnak be kell jelenteni. Új zár felszerelésének és új kulcsok beszerzésének költségeit az viseli, aki a kulcsot elvesztette.

A pénztári bizottság tagjai a hivatalos pénzek helyes kezeléseért és a pénzek meglétéért — fegyelmileg és anyagilag — egyetemlegesen felelősek. Ez azt jelenti, hogy nemcsak az önmaguk, hanem a pénztári bizottság másik tagjának cselekményéből, vagy mulasztásából bekövetkező károkért is felelőséggel tartoznak.

Pénztári bizottság.

Hivatalos pénzek kezelése.

I. Rész.

Illetmények és járandóságok.

Gyakran tapasztalható, hogy a csendőr az illetmény és az illeték elnevezéseket összecseréli, egyiket a másik helyett használja. A két elnevezés két különböző dologra vonatkozik: az *illetmény* az díjazás, fizetés, amit az állam ad a tényleges alkalmazottainak, míg az *illeték* az államnak járó lerovás bizonyos — többnyire értékátruházási — ügyletekkel kapcsolatban. (Például nyugtábelvétel — az az okmánybélyeg, amit a nyugtákra kell ráragasztani.) Tehát amíg az illetmény az államkincstárnak kiadást, addig az illeték — éppen ellenkezőleg — a kincstárnak bevételt jelent.

Ebben a tájékoztatóban az illetmények és járandóságok két csoportra vannak osztva. És pedig:

a) azok a személyi illetmények, valamint azok az átalányok, melyeket az őr a fizetési jegyzékével igényel. Ugyanitt vannak tárgyalva azok a levonások is, melyeket az őr a fizetési jegyzékébe állít be;

b) más, — esetenként járó — illetmények, melyeket az őr a fizetési jegyzéktől függetlenül igényel. Ugyanitt vannak tárgyalva az esetenként elszámolandó költségek, valamint az igények.

A)

Személyi rendszeres illetmények, az őr átalányai és a levonások.

Rendszeres illetményeknek nevezzük — őrök szempontjából nézve — azokat az illetményeket, melyeket a csendőr rendfokozatához mérten egyforma összegben, minden hónapban a kezéhez kap. Ezek: 1. a havizsold, 2. a csendőrségi pótdíj, 3. az élelmezési pénzátalány, 4. a családi pótlék, 5. a személyi pótlék, 6. a szállásilletmény. Fentiekben kívül a meghatározott vitézségi érmek után vitézségi érempótdíjak vannak megállapítva s végül a dohányzó legénységnek havonta mérsékelt áru dohányilletményre van igénye.

Van még egy illetmény, mely havi illetménye a csendőrnek és ez: a ruházati, vagyis tömegilletmény. Ezt lásd a Tájékoztató III. Részében.

1.

Havizsold.

A legénység alapilletménye. Kifizetése havonként előre tör-

ténik. Kiszabata nemcsak a rendfokozattól, hanem a rendfokozaton belül még fizetési fokozattól is függ. Alhadnagynál és tiszthelyettesnél 3, míg törzsőrmesternél és csendőrnél 2 fizetési fokozat van. Elöléptetéseknel mindenki a legalacsonyabb fizetési fokozatba lép, a magasabb fizetési fokozatokba való besorolás alhadnagyoknál és tiszthelyetteseknél 3, míg törzsőrmestereknel és csendőröknel 2 évi várakozási idő után történik.

2.

Csendőrségi pótdíj.

Felszámítása mindenben hasonló a havizsoldhoz. Kiszabata szintén rend- és fizetési fokozatok szerint van megállapítva.

3.

Élelmezési pénzátalány.

Felszámítása hasonló ugyan az előbbi két illetményhez, de kiszabata nemcsak rend- és fizetési fokozattól, hanem állomáshelytől is függ, amennyiben Budapesten nagyobb, míg vidéken kisebb kiszabat jár.

A havizsold, csendőrségi pótdíj és élelmezési pénzátalány havi kiszabatai:

Rendfokozat	Fizetési fokozat	Havi kiszabat				Összesen	
		Havizsold	Csendőrségi pótdíj	Élelmezési pénzátalány Buda- pesten	Vidéken	Buda- pesten	Vidéken
p e n g ő							
Alhadnagy	I.	170	70	45	40	285	280
	II.	160	70	45	40	275	270
	III.	150	70	40	35	260	255
Tiszthelyettes	I.	140	40	65	60	245	240
	II.	125	40	65	60	230	225
	III.	105	45	55	50	205	200
Törzsőrmester	I.	90	40	60	55	190	185
	II.	80	40	55	50	175	170
Őrmester	—	70	35	55	50	160	155
Csendőr	I.	65	20-40	59-60	54-60	145	140
	II.	60	20-40	49-60	39-60	130	120
Próbacsendőr	—	50	—	30	30	80	80

Családi pótlék.

Ez az illetmény a csendőr családtagjai után jár, ha erre igényjogosultak.

A családi pótlékot nem minden családtag után lehet felszámítani, hanem csak a családfővel közös háztartásban és egy fedél alatt élő törvényes feleség és törvényes, vagy törvényesített édes gyermekek s mostoha gyermekek után. Azonban az ilyen gyermekek után is csak az esetben jár családi pótlék, ha:

az alhadnagy gyermeke a huszadik, más legénységi rendfokozatú egyén gyermeke a tizenhatodik életévét még be nem töltötte és

a gyermek *ellátatlan*.

Ellátatlan-
ság.

Ellátatlannak nevezzük az olyan gyermeket — általában — akinek nincs olyan állása, foglalkozása, alkalmazása, jövedelme, keresete, természetbeni (pld. ruha, élelem, gabona, stb.) javadalmozása, alapítványi elhelyezése, ösztöndíja, vagy zsoldja, melynek pénzbeli, vagy természetbeni értéke a havi 32 pengőt eléri. De nem jár családi pótlék a gyermek után akkor sem, ha a gyermek megnősül, vagy férjhez megy, valamint akkor sem, ha a csendőr mostoha gyermeke az elhalt édesapja után esetleg nevelési járulékot kap, mint közalkalmazott árvája.

Külön élő feleség után családi pótlék akkor sem jár, ha a férj tartásdíjfizetésre van kötelezve. Ellenben jár a családi pótlék a csendőrrel közös háztartásban élő feleség után akkor is, ha a feleségnek magánjövedelme, vagy keresete van (pld. varrónő). Ha azonban a csendőr felesége közalkalmazott, vagy mint volt közalkalmazott ellátásban részesül (pld. tanítónő, vagy nyugdíjas tanítónő), akkor nem jár utána családi pótlék.

A családi pótlék, — mindig a családfő illetménye, tehát a gyermekek után járó családi pótlékot mindig az apa — a csendőr — után lehet csak felszámítani. Ha az anya is családi pótlékre igényjogosult közalkalmazott, akkor az ő állása után nem jár családi pótlék a gyermekekre.

Tanulmányi
családi pótlék.

A belügyminiszter úr azonban a 16, illetve 20. életév betöltése után is engedélyezhet családi pótlékot a gyermek után, ha a gyermek „kiváló” eredménnyel folytat tanulmányokat, akár mint valamelyik nyilvános tanintézet vagy valamelyik katonai tanintézet rendes és fizetéses tanulója, illetve hallgatója, vagy olyan hazai nyilvános tanfolyam hallgatója, mely

művészi, vagy kenyérkereseti foglalkozásra készíti elő s amely évente egyfolytában legalább 8 hónapig tart, vagy valamely hazai nyilvános tanintézetbe beiratkozott magántanuló. A gyógyszerész-hallgatók kötelező gyógyszerügyi gyakorlatának idejére szintén engedélyezhet családi pótlékot a belügyminiszter úr.

Az ilyen családi pótlék engedélyezésének előfeltétele a tanulmányoknak „kiváló” eredménnyel való folytatása. „Kiváló” eredmény alatt azt kell érteni, hogy annak a gyermeknek, aki alsó-, vagy középfokú iskola tanulója (elemi iskola, polgári iskola, gimnázium, reálgimnázium, tanítóképző-intézet, felsőkereskedelmi iskola, felsőipari iskola stb.) a kötelező főtárgyaknak legalább a feléből a legjobb osztályzatot kell kapnia a bizonyítványában. A nem kötelező rendkívüli tantárgyak, valamint az ú. n. melléktantárgyak (testgyakorlás, szépírási, ének stb.) figyelembe nem lesznek véve. Amennyiben a kötelező főtárgyak száma páratlan, a gyermek után családi pótlékot ki lehet fizetni akkor is, ha a gyermek az említett tantárgyaknak csak a kisebb feléből nyerte a legjobb osztályzatot. Ha a gyermek azonban egyetemet, vagy főiskolát végez, akkor elérendő az, ha a vizsgatárgyakból kellő időben és bármilyen eredménnyel lekollokvál, illetve a kötelező vizsgáit (alapvizsgát, szigorlatot stb.) az előírt időben és bármilyen eredménnyel leteszi. Gyógyszerész-hallgatóknak a gyógyszerügyi gyakorlat ideje alatt azt kell igazolni, — február és július hónapokban — hogy a gyakorlati idő alatt kiváló szorgalmat és magaviseletet tanúsítottak.

A kiváló eredmény igazolásául a gyermek legutolsó iskolai bizonyítványát, vagy annak hiteles másolatát, a tanulmányok folytatásának igazolásául pedig az iskolai látogatási bizonyítványt kell a kérelemhez becsatolni. Ebben ki kell terjeszkedni arra is, hogy a gyermek az intézettől nem-e részesül havi 32 pengőt elérő, vagy meghaladó készpénz, vagy természetbeni kedvezményben. A kérelemnél igazolni kell azt is, hogy a tanulmányokat folytató gyermek ellátatlan. A kérelemhez végül csatolni kell a gyermek *születési anyakönyvi kivonatát* is.

A tanulmányoknak kiváló eredménnyel való folytatását évente két ízben kell igazolni és pedig: a tanévközi (félévi) és az évvégi bizonyítvány felterjesztésével.

A belügyminiszter úr különös méltánylást érdemlő esetekben engedélyezhet még családi pótlékot a következő családtagok után is: *Egyéb családtagok családi pótléka.*

a) a 16, illetve 20. életévét már betöltött törvényes, törvényesített, vagy mostoha gyermek után;

- b) a csendőr törvényes édesapja, vagy édesanyja után;
- c) a csendőr teljesen árva, törvényes unokája után;
- d) a csendőr nevelt gyermeke után, ha ez vérrokona;
- e) a csendőr örökbefogadott gyermeke után.

Ha azonban a csendőr ilyen rendkívüli családipótlék engedélyezését kéri, úgy igazolnia kell a következőket:

1. Az a családtag, aki után a családipótlék folyósítását kéri engedélyezni: teljesen munka- és keresetképtelen, teljesen vagyontalan, semmiféle jövedelme, vagy keresete, nyugdíja, kegydíja, bármilyen című ellátása nincs, valamint nincs olyan — a családipótlék folyósítását kérő csendőrnél közelebbi — rokona, vagy hozzátartozója sem, aki eltartására elsősorban volna kötelezve;

2. a családi pótlék folyósítását kérelmező csendőr és felesége teljesen vagyontalanok, hogy illetményein kívül a kérelmezőnek nincs más jövedelme, vagy keresete. Háztartásában nincs más önálló keresettel bíró családtag és azt a családtagot, aki után a családipótlék folyósítását kéri, egyedül, minden támogatás nélkül, állandóan maga tartja el, s az vele közös háztartásban él.

A kérelmezőnek az ily családtag munka- és keresetképtelenségét közhatósági (honvéd, csendőr) orvosi bizonyítvánnyal, míg a többi feltételeket helyhatósági (községi előljárósági) bizonyítvánnyal kell igazolni.

Egy csendőregyén csak egy ilyen — ú. n. „egyéb” — családtag után kaphat családi pótlékot.

Feleség utáni családipótlék annak a hónapnak a kezdetétől jár, amelyben a férj a megtörtént házasságkötést bejelenti, a gyermekek utáni családipótlék pedig annak a hónapnak a kezdetétől, amelyik hónapban a gyermek született, feltéve, hogy a családfő a gyermek születését 30 napon belül bejelentette. Viszont megszűnik a családi pótlék élvezete akkor, ha az eddig felsorolt előfeltételek bármelyike megszűnik, vagy az igényjogosult feleség, illetve gyermek meghal.

Kiszabat. A családipótlék kiszabata a következő:

alhadnagyoknál: az igényjogosult (tehát a fenti előfeltételeknek megfelelő) első két gyermek után havi 13 P 60 fillér, a harmadik és azon felüli gyermekek után havi 18 pengő;

egyéb legénységi rendfokozatú egyéneknek: az igényjogosult első két gyermek után havi 12 P 40 f, a harmadik és azon felüli gyermekek után havi 16 P 50 fillér.

A családipótlékre vonatkozó minden változást a családfő jelentse be azonnal a kerületi parancsnokságnak. (Születés, haláleset, ellátottság beállása, törvényes életkor elérése, házasságkötés, házastársi közösség megszűnése stb.) Oly változásoknál, melyek a polgári anyakönyvezésnél is bejelentés alá esnek, a polgári anyakönyvi okmányokat a jelentéshez csatolni kell.

Kétes esetekben (pld. az ellátottság, illetve ellátatlanság kérdésénél) leghelyesebb a bejelentést — döntés végett — megtenni, mert a bejelentés elmulasztásából adódó illetéktelen kifizetésekért a családi pótlékot felvevő családfő anyagi, fegyelmi, illetve büntetőjogi felelősséggel tartozik.

5.

Személyi pótlék.

Ez különözeti illetmény, melyben csak azok részesülnek, akik az 1930. évi június hó 30-ig érvényben volt szabályok szerint ideiglenes pótlékot kaptak és az illetményrendezéskor összilletményük kevesebb lett volna, mint volt az illetményrendezés előtt. Ezek a régi és az új illetmények közötti különözet — személyi pótlék címén — átmenetileg megkapják.

6.

Szállásilletmény.

Ez természetbeni illetmény, és pénzbeli váltságot csak akkor ad a kincstár, ha természetbeni lakás rendelkezésre nem áll.

Minden csendőrnek igénye van tisztességes és hivatásának megfelelő *szállásra*, laktanyában, vagy csendőrségi bérszobákban. És pedig:

minden nős altisztnek 1 szobából, 1 konyhából, 1 faskamrából, vagy pincéből és 1 padlásból álló lakás jár; nőtlen őrsparancsnok az őrsirodában lakik;

az őrs nőtlen beosztottjainak laktanyaszerű közös elhelyezésre van igényük; ha a beosztottak között nőtlen tiszthelyettes is van, — és a laktanyában külön szoba nem áll rendelkezésre — úgy a többi legénységgel lakik együtt laktanyaszerű közös elhelyezésben.

Ha a nős altiszt családja legalább három tagból áll (a családfőn kívül), vagy legalább két gyermekük él velük közös háztartásban, úgy az előirt egy szobán felül még egy szoba használata engedélyezhető a részére. Ezért a külön szobáért a nős altiszt térítést nem fizet, azonban ez nem illetmény, hanem engedmény, melynek használata csak akkor engedélyezhető, ha a második szoba *természetben rendelkezésre áll*.

Természetbeni lakást, vagy annak valamelyik lakrészét albérlésbe adni tilos.

Lakbér akkor fizethető ki a nős csendőrnek, ha természetbeni lakás nem lett részére kiutalva.

Természetbeni elhelyezés.

Lakberilletmény.

A lakbér kiszabata a rendfokozattól, a családi pótlékok számától és az őrsállomáshelytől függ.

A rendfokozatok — lakbér szempontjából — kettesével vannak csoportosítva, ami azt jelenti, hogy a lakbér csak minden második előléptetésnél emelkedik, ha sem az állomáshelyben, sem a családpótlékok számában nem állott be változás. Ugyanis a családpótlékok száma befolyással van a lakbér kiszabata: kettő, vagy ennél kevesebb családi pótlékkal rendelkezők kisebb, míg három, vagy ennél több családpótlékkal bírók nagyobb kiszabatot kapnak. Végül függ a lakbér kiszabata az állomáshelytől is: valamennyi őrsállomáshely a hat lakbér-osztály valamelyikébe tartozik. Hogy melyik őrsállomáshely melyik lakbér-osztályba tartozik, az az 1. számú mellékletből állapítható meg.

Egy havi lakbér kiszabata:

Rendfokozat	2 vagy kevesebb						3 vagy több					
	családi pótlék élvezeténél											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	lakbér-osztály után pengőben											
Alhadnagy és tiszthelyettes	55.08	49.58	44.—	38.50	33.—	27.50	64.25	57.83	51.41	44.91	38.50	32.08
Törzsőrm. és őrmester	45.91	41.25	36.66	32.08	27.50	22.91	55.08	49.58	44.—	38.50	33.—	27.50
Csendőr és prb. csendőr	40.33	36.33	32.25	28.25	24.16	20.16	45.91	41.25	36.66	32.08	27.50	22.91

Bútorbér.

A laktanyaszerű közös elhelyezésben lakó nőtlen legénység helyiségei bútorozva vannak, míg a nők, akik kincstári, vagy kincstár által bérelt épületekben vannak elhelyezve bútorozatlanul kapják lakásukat. Mindazoknak, akiknek bútort nem ad a kincstár — tehát azoknak is, akik természetbeni lakás helyett lakbért kapnak — *bútorbér* illetékes, melynek havi kiszabata — minden állomáshelyen — 21 fillér.

Önbérelt lakásnak kincstár rendelkezésére bocsátása

Lakbérben részesülő — tehát nem kincstári lakásban lakó — nők a bérelt lakásuk felmondásáról saját maguk tartoznak gondoskodni. Ha új állomáshelyre való áthelyezésük esetén az áthelyezési parancs tudomásulvétele és az áthelyezés időpontja közötti időköz nem lenne elegendő arra, hogy az áthelyezés napjára lakásuk bérletét felmondják és a lakás tulajdonosa — a helyi lakbérleti szabályrendeletre hivatkozva — a felmondást

el sem fogadja, akkor a lakásukat arra a legközelebbi időpontra kell felmondani, amelyre a tulajdonos az érvényben lévő lakbérleti szabályrendelet alapján köteles a felmondást elfogadni. Az áthelyezés, illetve a lakás esetleges későbbi kiürítése és az elfogadott felmondás időpontja közötti időre a lakást a bérebevevő csendőr a *kincstár rendelkezésére* bocsáthatja.

A bérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása alatt azt kell érteni, hogy a fenti esetekben a lakás bérét az elfogadott felmondás időpontjáig nem az áthelyezett csendőr, hanem az osztály gazdasági hivatal fogja a tulajdonosnak kifizetni. Abban az esetben, ha a bérebevevő csendőr magasabb bért fizetett a lakásáért, mint amennyi a lakbérilletménye, úgy a kincstár csupán az illetményeszerű lakbért fogja a tulajdonosnak megfizetni. Ha pedig a tényleg fizetett bér a lakbérilletménynél alacsonyabb, úgy nem az illetményeszerű lakbért, hanem az eddig fizetett bért kapja meg a tulajdonos a kincstártól.

A lakásnak legalább egy szobából, egy konyhából, egy fűszekamrából, vagy pincéből és egy padlásból kell állania, hogy azt illetményeszerűnek minősíthessük. Ha valamelyik lakrész hiányozna, úgy az erre eső hányad értékét a lakást átvevő kincstár a tulajdonosnak járó bérből levonja. Ez esetben — természetesen — a bérlő tartozik a tulajdonosnak megfizetni az eredeti lakbérrel szemben mutatkozó különbözetet.

A bérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása mindig jegyzőkönyv alapján történik. A jegyzőkönyvet felvevő bizottság tagjai: az átadó, vagyis az, aki a lakását a kincstár rendelkezésére bocsátja; az átvevő, vagyis az, aki a lakást a kincstár nevében átveszi (ez tiszti parancsnokságok székhelyén mindig tiszt, szakaszszékhelyen a szakaszparancsnok, külőrsök székhelyén az őrsparancsnok), végül a lakás tulajdonosa. A jegyzőkönyvnek feltétlenül tartalmaznia kell, hogy a lakás mely nappal lett a kincstár rendelkezésére bocsátva, mennyi a lakás egy havi bére és az átadó által meddig van kifizetve, a felvett bér alacsonyabb-e, vagy magasabb, mint az illetményeszerű lakbér, mikorra fogadta el a tulajdonos a felmondást, milyen helyiségekből áll a lakás, és értékesítésére milyen intézkedések lettek téve. (Például: a lakás azonnali kiadására vonatkozó „hirdetés” kifüggesztése a lakás kapujára.)

A jegyzőkönyvet, — melynek mintáját a 2. számú melléklet mutatja — a kerületi parancsnoksághoz kell felterjeszteni, szolgálati úton.

2. számú melléklet.

Mivel a kincstár a rendelkezésére bocsátott lakást sokszor nem tudja értékesíteni, így ebből jelentős károk származhatnak. Éppen ezért tartsa kötelességének minden lakbérben részesülő csendőr a lakása kibérlésénél — lehetőleg írásban — kikötni azt, hogy áthelyezése esetén a tulajdonos a felmondását azonnali hatállyal elfogadja. Gyakorlatilag is be van igazolva, hogy a vidéki lakástulajdonosok a nős csendőrök ily kikötését mindig méltányolják és elfogadják.

7.

Vitézségi érempótdíj.*

Legénységi vitézségi érmek után minden hó 1-én, előre a következő pótdíjak illetékesek:

a) a legénységi arany vitézségi éremmel kitüntetetteknek havi	20 P
b) I. osztályú ezüst vitézségi éremmel legalább három ízben kitüntetetteknek havi	10 P
c) I. osztályú ezüst vitézségi éremmel két ízben kitüntetetteknek havi	5 P

8.

Mérsékelt áru dohány.

Minden dohányzó legénységi rendfokozatú egyénnek igénye van havonta 8 csomag — csomagonként 100 gramm súlyú — limitó pipadohány felvételére, melynek ára a legénység részére mérsékelt van megállapítva: jelenleg csomagonként 16 fillér.

A mérsékelt áru dohányt csak a felvő maga használhatja el, azt sem eladni, sem másnak átadni nem szabad. Nem dohányzók részére a mérsékelt áru dohányt felvenni *tilos*.

A mérsékelt áru dohányt — és pedig az egész havi dohányszükségletet — az őrs a dohánytőzsdékben veszi fel nyugta ellenében. A dohánynyugtát az őrsparancsnok írja alá és a gazdasági hivatal főnöke láttamozza. A dohány kiszolgáltatásáról az őrs dohányfelvételi naplót vezet, melyet minden év utolsó napján lezár és a gazdasági hivatalhoz felterjeszt.

Átalányok.

Átalányok azok az illetmények, melyek meghatározott kiadások fedezésére szolgálnak, azonban a felvők a felhasználásukról időszaki elszámolásokat nem terjesztenek fel.

* Ezt az illetményt az őrsnek igényelni nem kell. Az igényjogosult közvetlenül kapja meg csekken.

Egy gyalogőrs átalányai a következők:

1. Irodai átalány.
2. Irodavilágítási átalány.
3. Fűtési átalány.

4. Gazdasági átalányok:

- a) laktanyatisztogatási átalány;
- b) laktanyavilágítási átalány;
- c) ágynemű tisztántartási átalány;
- d) szalmazsáktöltési átalány;

e) fogdahelyiség ágyneműkészlete után járó átalány. (Csak ott, ahol fogda van.)

Lovas és vegyes őrsök fentiekén kívül még a következő gazdasági átalányokban részesülnek:

- f) loápolási és istállókarbantartási átalány;
- g) lóvasalási átalány.

5. Végül azok az őrsök, amelyek legénységi fogdákat tényleg kezelnek, még a következő fogdaátalányokat kapják:

- a) fogdafűtési átalány;
- b) fogdabilágítási átalány.

1.

Irodai átalány.

Rendeltetése: az őrsiroda vezetéséhez szükséges papír, írószer és irodai kellékek beszerzése. Ebből kell beszerezni azokat az előírt nyomtatványokat is, melyeknek ára sem a javadalmazás, sem a gazdasági átalány terhére el nem számolható, illetve a legénység saját pénzén való beszerzése nincs megengedve. (L. 9. sz. mellékletet!)

Ezt az átalányt az őrsparancsnok kapja kézhez és ő kezeli. Elszámolást nem kell erről vezetni, azonban az őrsiroda minden előírt irodai cikkel mindig el legyen látva. Őrsparancsnokváltozás esetén a régi őrsparancsnok adja át az újnak, az irodaátalánynak azt a hányadát, ami az átadás napját követő naptól a hónap végéig terjedő időre esik, viszont az új őrsparancsnok köteles a tényleg meglévő papíroskészletet, írószerket és nyomtatványokat — megégyezés útján — átvenni.

Az osztály- és szárnyparancsnoki székhelyen lévő őrsirodák számára havi 3 P 48 f, míg más őrsökön havi 2 P 32 f irodai átalány jár.

Irodavilágítási átalány.

Rendeltetése: az őrroda világításából felmerülő költségek fedezése. Az őrrodát az őrparancsnok világítja, tehát ő is veszi fel azt az átalányt. Az esetben azonban, ha az őrslaktanyába villanyvilágítás van bevezetve és az őrrodának külön árammérője nincs, hanem az őrroda villanyégője a közgazdálkodás árammérő órájához van kapcsolva, úgy leghelyesebb, ha az őrparancsnok az irodavilágítási átalányt teljes egészében átadja a közgazdálkodásnak.

Az irodavilágítási átalány csak a téli hónapokra jár, még pedig október 16-tól április 15-ig. Havi kiszabata: 2 P 32 f.

Fűtési átalány.

Rendeltetése: az őrroda és legénységi lakoszobák fűtéséből adódó költségek fedezése.

Fűtőanyag
járandóság.

Tulajdonképpen nem fűtési átalány járna az őröknek, hanem *fűtőanyagjárandóság*, tehát nem pénzösszeg, hanem famennyiség. Ez a fűtőanyagjárandóság a fűtendő helyiség ablakainak a száma szerint van megállapítva. És pedig:

egy ablakos szobára téli hónaponként --- --- --- 330 kgr.
kétablakos szobára téli hónaponként --- --- --- 440 „
háromablakos szobára téli hónaponként --- --- --- 545 „
négy, vagy többablakos szobára téli hónaponként 655 „

tűzifa.

Téli hónapok alatt az október 16-a és április 15-e közötti hónapokat kell érteni.

Fűtési
átalány
összege.

Mivel az illetékes famennyiségnek központi beszerzése és az őrökre való kiszállítása nehézkessé tenné az őröknek fűtőanyaggal való ellátását, így a kincstár a természetbeni járandóság helyett pénzbeli váltságot ad. Ez a pénzbeli váltság: *a fűtési átalány*.

Hogy milyen összegű fűtési átalány jár egy-egy szoba után, az mindig attól függ, hogy az őrállomáshelyen mi a piaci ára egy köbméter kemény tűzifának, befuvarozási, felvágatási és elrakási költséggel együtt. Ebből — kilogrammokra átszámítva — megállapíthatjuk, hogy a szobaablakok száma szerinti famennyiség után milyen pénzbeli váltság jár havonta.

Például: kérdés, hogy egy őrállomáson, ahol egy köbméter kemény tűzifának az ára — fuvar, vágatási és elrakási költségekkel — 10 pengő, mennyi lesz a havi fűtési átalánya 1 egyablakos szobának.

Kiszámítás: egy köbméter kemény tűzifát 423 kg-mal kell számolnunk, tehát ezen az őrállomáson 1 kg kemény tűzifának az ára: $1000 : 423 = 2.4$ fillér. Egyablakos helyiség után 330 kg. fa illetékes havonta, tehát a kérdéses szoba fűtési átalánya: $330 \times 2.4 = 792$ fillér, vagyis 7 P 92 fillér lesz.

A szobák után járó fűtési átalányt az kapja kézhez, aki a szobákat fűteni tartozik: az őrroda fűtési átalányát tehát az őrparancsnokok, míg a legénységi szobákét a közgazdálkodás. Ha azonban az őrrodát a közgazdálkodás fűti, akkor az őrparancsnok adja át az őrroda után járó fűtési átalányt teljes egészében a közgazdálkodásnak.

A fűtési átalányok összegét nem az őr számítja ki, hanem a gazdasági hivatal s azt a belügyminiszter úr engedélye után kifizeti. Az őröknek a fűtési átalányok megállapításánál nincs más tennivalója, mint a községi elöljáróság által kiállított ú. n. „*Faárigazolvány*”-nyal igazolni azt, hogy mi a piaci ára az őrállomáson egy köbméter kemény tűzifának, fuvarozási, vágatási és elrakási költségekkel együtt. Ezt a „*Faárigazolvány*”-t akkor kell felterjeszteni a gazdasági hivatalhoz, amikor az őröket a belügyminiszter úr körrendeletileg erre — a Csendőrségi Közlöny útján — utasítja.

Faár-
igazolvány.

Gazdasági átalányok.

Rendeltetésük általában: őr mindennapi, belső életével kapcsolatos egyes kisebb és máshonnan el nem számolható kiadások fedezése.

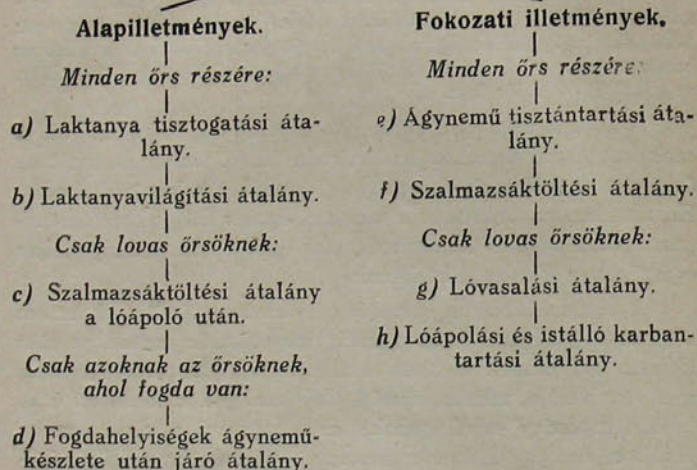
A gazdasági átalányok két csoportra oszlanak. És pedig: *alapultményekre* és *fokozati illetményekre*.

A gazdasági átalányok alapiltményei azok, melyek az őrök részére — létszámra való tekintet nélkül — egyforma kiszabata járnak.

Ezzel szemben a gazdasági átalányok fokozati illetményei azok, amelyek kiszabata létszámhoz igazodik.

Az alábbi elosztás az alap- és fokozati illetmények szerinti tagozódást szemlélteti.

Gazdasági átalányok.

a) A *laktanyatisztogatási átalány* rendeltetése: az őrslaktanya folyosóinak, udvarának, esetleg — ha van — fogdahelyiségének takarításából, a seprők beszerzéséből s a petróleumlámpák meggyújtásából felmerülő költségek fedezése. Kiszabata: havi 4 pengő.

b) A *laktanyavilágítási átalány* rendeltetése: az őrön egy egész éjjelen át égő lámpa világítási költségeinek fedezése. Kiszabata: téli hónapokban — vagyis október 16-tól április 15-ig — 3 P 20 f, míg nyári hónapokban ennek fele: 1 P 60 f havonta.

c) *Szalmazsáktöltési átalány a loápoló után* csak a lovas és vegyes őröknek jár. Rendeltetése: a loápoló szalmazsákjának új- és utántöltéséhez szükséges ágyszalma bevásárlása. — Kiszabata: évi 2 P.

d) *Fogdahelyiségek ágyneműkészlete után járó átalány* csak azoknak az őröknek jár, ahol fogda tényleg van. Rendeltetése: a fogdahelyiség takaróinak tisztítása és a fogdai szalmazsákok új- és utántöltéséből felmerülő kiadások fedezése. Kiszabata: minden fogdai ágyneműkészlet után évi 2 P 10 f. Ezt az átalányt minden év január hó 1-én fizeti ki a gazdasági hivatal az őröknek.

e) *Ágynemű tisztántartási átalány* rendeltetése: az őrökre kiadott lepedők és vánkoshéjak — minden csendőr részére 4

lepedő és 2 vánkoshéj van az őrön — mosatási költségeinek fedezése. Téli hónapok alatt havonta egyszer, nyári hónapok alatt havonta kétszer kell ágyneműeket mosatni. Az átalány kiszabata: havonként és fejenként 39 fillér, a rendszeresített létszám után számítva.

f) *Szalmazsáktöltési átalány* rendeltetése: a legénységi szalmazsákok új- és utántöltéséhez szükséges ágyszalma bevásárlása. Kiszabata: havonként és fejenként 17 fillér, a rendszeresített létszám után számítva.

g) *Lóvasalási átalány* csak azoknak az őröknek jár, ahol tényleg vannak lovak. Rendeltetése: a szolgálati lovak vasalásából felmerülő költségek fedezése. A szolgálati lovak patkolását szerződésileg kell biztosítani (Örsg. kez. ut. 53. sz. melléklet) és a szerződés szerinti díjakat a gazdasági átalányból kell kifizetni. A szolgálati lovak helyes vasalásáért az őrparancsnok felelős. Az átalány kiszabata: minden rendszeresített ló után évente 23 pengő. Havi részletekben van folyósítva.

h) *Lóápolási és istállókarakbantartási átalány* szintén csak lovas és vegyes őröknek járó átalány. Rendeltetése: loápoló, vagy istállószolga tartásából felmerülő költségek fedezése. Kiszabata: minden tényleg meglévő ló után napi 40 fillér. Ha egy őrön a tényleg meglévő lovak száma ötnél kevesebb, úgy az öt ló után megállapított loápolási és istálló karbantartási átalány jár az őröknek.

Gazdasági átalányok kezelése.

A gazdasági átalányok egy átalánycsoportot alkotnak s közös előjegyzésben — az *átalányszámlakönyvben* — lesznek az őrön nyilvántartva.

Az átalányszámlakönyvet az őrparancsnok vezeti és azt — az átalánypénzkészlettel együtt — az őr pénztartó asztalában a pénztári bizottság őrzi.

Az átalányszámlakönyvet a naptári év első napjával kezdjük vezetni és az év utolsó napjával *lezárjuk*, vagyis a bevételből levonva a kiadást, kimutatjuk a pénzmaradványt. Évközben az átalányszámlakönyvet csak szemléző előjáró rovacsolásánál és őrátadásoknál kell lezárni. Lezárásoknál a maradvány összegét betűvel is le kell írni.

Az átalányszámlakönyv tételeit folytatólagosan vezetjük, az év elejétől az év végéig. Az első tétel — tételszám nélkül — mindig az előző évi zárlat maradványának bevételezése lesz.

Átalányszámlakönyv.

Az általányszámlakönyvnek vannak bevételi és kiadási tételei. Bevételi tétel csak az előző évi maradvány és a havonta leadott — és egy összegben bevezetendő — gazdasági átalányok összegei lehetnek. A gazdasági hivatal a gazdasági átalányokat a fizetési jegyzéken adja le az örsnek. Kiadási tételek: a közgazdálkodás javára — szintén egy tételben — átirat átalányösszegek, a gazdasági átalány terhére beszerzett cikkek, tárgyak, vagy végzett munkálatok fejében kiadott összegek lehetnek.

Átirás a közgazdálkodásba.

A közgazdálkodásba átirtható gazdasági átalányok: a laktanyatisztogatási, laktanyavilágítási és ágynemű tisztántartási átalányok. Az átalányok fejében természetesen a közgazdálkodás tartozik viselni azokat a kiadásokat, melyeknek fedezésére az átalányok rendszeresítve lettek. Mivel a gazdasági átalányokból 60 pengő pénzkészletet tartalékolni kell, így csak az esetben írhatók át a közgazdálkodásba ezek az átalányok teljes egészükben, ha az átalánypénzkészlet a 60 pengőt eléri, míg ellenkező esetben csak a fenti átalányok fél összege írható át. Az átalányokat a hónap végén kell átírni a közgazdálkodásba.

Okmányolás.

„Okmányolás”-nak nevezzük azt az eljárást, mikor egy kiadási, vagy bevételi tételhez olyan okmányt mellékelünk, amely igazolja a kiadás, vagy bevétel megtörténtét. Az általányszámlakönyv bevételi tételeit okmányolni nem kell, csupán — a közgazdálkodás javára átirat átalányösszegek kivételével — a kiadási tételek lesznek okmányolva a pénzt felvevő által adott nyugtával, amelyen a pénztári bizottság is igazolja a kifizetés megtörténtét. Ha a beszerzés az osztályparancsnokság parancsa alapján történt, úgy a kiadási tételhez a vonatkozó osztályparancsot is csatolni kell eredetben. (Ilyenkor az iktatókönyv „Megjegyzés” rovatába írjuk be, hogy a parancsot az általányszámlakönyv melyik tételéhez csatoltuk.) A gazdasági átalány terhére történő nyomtatványok beszerzésénél nem kell a beszerzésre engedélyt kérni az osztályparancsnokságtól.

Az általányszámlakönyvben — éppen azért, mert hűvégi lezárások nincsenek — minden bevételi, vagy kiadási tétel után ki kell mutatni a maradványt az utolsó függőleges rovatban. Ebbe a rovatba írt utolsó maradványnak — lezárásoknál — mindig egyeznie kell a lezárásnál kimutatott „Marad”-rovat összegével.

3. számú melléklet.

Az általányszámlakönyv vezetését és lezárását a 3. számú melléklet szemlélteti.

5.

Fogdaátalányok.

Fogdafutás.

a) Fogdafutési átalány azoknak az örsöknek jár, amelyek

20

fogdát tényleg kezelnek. Kiszabata: egy fogdahelyiség után napi 24 fillér, de csak a téli hónapokban — október 16-tól április 15-ig — és akkor is csak azokra a napokra, amelyeken a fogda — a szárnyparancsnokság igazolása szerint — tényleg el volt foglalva. A fogdát a fogdakezelő örs közgazdálkodása fűti, tehát az veszi fel a fogdafutési átalányt is, nyugta ellenében. Havonta utólag van kifizetve.

b) Fogdabilágítási átalány szintén azoknak az örsöknek jár, amelyek fogdát tényleg kezelnek. Kiszabata a fele a fogdafutési átalánynak: napi 12 fillér. A téli és nyári hónapokban egyaránt jár, de csupán azokra a napokra, amikor a fogda — szárnyparancsnokság igazolása szerint — valóban el volt foglalva. Felvétele, kifizetése ugyanaz, mint a fogdafutési átalányé.

Fogdabilágítás

6.

Szállítási átalányok.

Az alábbi két átalány az eddig ismertetett átalányoktól eltérő jellegzetességekkel rendelkezik. Mindkét átalányra nézve jellemző, hogy csak bizonyos körülmények fennállása esetén illetik meg az örsöt.

a) Vízfordási átalány azoknak az örsöknek illetékes, amelyeknek a laktanyájában ivásra és főzésre alkalmas jó ivóvizet tartalmazó kút nincs és a szükséges vizet legalább 500 lépés távolságból kell behordani a laktanyába.

Vízfordási átalány.

Ma már a vízfordási átalány folyósításának szükségessége alig merülhet fel, mert az örsraktanyák kibérlésénél és kincstári laktanyák építésénél a kincstár feltétlenül gondoskodik arról, hogy a laktanya udvarán jó ivóvizet tartalmazó kut legyen. Az örs is — ha felsőbb parancs alapján az örskörletben új laktanyaépület után kell puhatolnia — mindig tartsa szem előtt ezt a kívánalmat.

Az esetben, ha vízfordási átalány folyósítása mégis szükséges és indokolt, úgy az örs jelentse ezt az osztályparancsnokságnak, de az erre vonatkozó felterjesztést nem az örs, hanem a kerületi parancsnokság fogja megtenni. Az örsnek csupán a felterjesztéshez csatolandó okmányokat (a víz szállítására vállalkozó egyén nyilatkozata, a jutányosság és távolság igazolása, a vegyvizsgálati lelet) kell az osztályparancsnokság parancsa szerint előterjeszteni.

Az átalány folyósítását a belügyminiszter úr engedélyezi, a gazdasági hivatal a fizetési jegyzékkel havonta leadja és az örs fizeti ki a vízfordásra vállalkozónak nyugta ellenében.

21

b) *Élelmicikkszállítási átalány* azoknak az őrsöknek jár, melyek állomáshelyén a szükséges hús és a fontosabb élelmiszerek be nem vásárolhatók.

Az esetben, ha ennek az átalánynak a folyósítása szükségesnek és indokoltnak látszik, úgy az őrs jelentse ezt az osztályparancsnokságnak. A továbbiakat — a vízhordási átalányhoz hasonlóan — az osztályparancsnokság intézi.

7.

Hivatalos küldemények szállítása.

A hivatalos küldemények szállítási díja elnevezésileg sem tartozik az átalányok közé, de a folyósítása iránti teendők sok tekintetben hasonlóak az előző két átalányéhoz.

Amelyik őrsön, vagy annak közvetlen közelében postahivatal nincsen, ott az őrshez *posta útján* érkező, valamint posta útján elküldendő hivatalos küldemények szállítását szerződésileg kell biztosítani.

A szerződéskötést az osztályparancsnokság kezdeményezi. Az őrsnek csupán a szállítási díj, illetve a szerződéskötés engedélyezéséhez szükséges okmányokat (a küldemények szállítására legjutányosabban ajánlkozónak a nyilatkozatát, melyet a közsélelőjárósággal kell záradékoltni a szállítási díj jutányosságára, valamint az őrs és a postahivatal közötti távolságra nézve, továbbá helyhatósági bizonyítványt a vállalkozó megbízhatóságáról) kell az osztályparancsnokság parancsa szerint felterjeszteni.

A szerződéskötést és a szállítási díj folyósítását a belügyminiszter úr engedélyezi. A gazdasági hivatal által havonta utólag leadott díjakat az őrs fizeti ki a szállításra vállalkozónak, nyugta alapján.

Az őrs lehetőleg azt a közeget hozza a küldemények szállítására javaslatba, aki az őrsállomáson a hatóságok és a község által egyébként is levélhordásra van alkalmazva.

Levonások az illetményekből.

Azok a levonások, amelyek rendszeresen — illetve nem rendszeresen, de viszonylag a leggyakrabban — szerepelnek az őrs fizetési jegyzékén, a következők:

a) **Nyugdíjjárulék** fejében le kell vonni legénységnél havonta a havizsold és a csendőrségi pótdíj együttes összegének

1%-át. Nyugdíjjárulékot csak a *végleg felvett* legénység illetményeiből kell levonni, a próbacsendőrökéből nem.

A nyugdíjjárulékok összege rend- és fizetési fokozatok szerint a következő:

Rendfokozat	Fizetési fokozat	Nyugdíjjárulék	
		Pengő	fillér
Alhadnagy	I.	2	40
	II.	2	30
	III.	2	20
Tiszthelyettes	I.	1	80
	II.	1	65
	III.	1	50
Törzsőrmester	I.	1	30
	II.	1	20
Őrmester	—	1	05
Csendőr	I.	—	85
	II.	—	80

b) **Nő- és gyermektartásdíj**-részletek fejében havonta azt az összeget kell a tartásdíj fizetésére kötelezett csendőr illetményeiből való levonásra beállítani, melyet a bíróság a legénységi egyén feleségét, vagy házasságon kívül született gyermeket illetőleg megítél s amelynek összegéről a gazdasági hivatal — ahol a tartásdíjak előjegyzése történik — az őrsöt értesíti.

Tartásdíjak fejében lefoglalható a zsold és zsold jellegével bíró illetmények egyharmad része.

c) **Fizetési előleg** fejében a legénységnek — őrmesteri rendfokozattól felfelé — egyhavi, vagy kéthavi havizsoldjuknak és csendőrségi pótdíjuknak megfelelő előleget engedélyezhet a kerületi parancsnokság, melyet — egyhavi előlegnél — hat hónapi, illetve — két havi előlegnél — tizenkéthónapi egyenlő és egymás után következő részletben kell az őrs fizetési jegyzékébe beállítva az illetményekből levonni.

Fizetési előleg iránti kérelmet szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz kell felterjeszteni, azonban ily előlegben csak az részesülhet, aki betegség, családi körülmények, vagy anyagi csapás folytán, de teljesen önhibáján kívül került szorult anyagi helyzetbe s aki szolgálatának minden tekintetben megfelel. Két-

Nő- és gyermektartásdíjak.

Fizetési előleg.

havi fizetési előleg kérése esetén a kérelmezőnek vagy orvosi bizonyítvánnyal, vagy más elfogadható módon igazolnia kell a kéthavi előleg feltétlen szükségességét.

Minden legénységi állományú egyén fizetési előleg iránti kérelméhez egy *nyilatkozatot* köteles csatolni, melyben beleegyezik abba, hogy a megállapított részletek illetményeiből levonassanak. A nyilatkozatot 2 tanú is aláírja.

Az engedélyezett fizetési előleget a gazdasági hivatal jegyzi elő és az őrsöt az osztályparancsnokság értesíteni fogja a havi részletösszegek nagyságáról.

Fizetési jegyzék szerkesztése.

Az őrsök által felterjesztett fizetési jegyzékekben igen gyakran fordulnak elő hibák, habár a fizetési jegyzék hibátlan összeállítása csak a gondosságon múlik, mert sem az egyes rovatok kitöltése, sem azok összegezése különösebb gyakorlatot, vagy rátermettséget nem kíván.

A fizetési jegyzék az az okmány, amelyben az őrs a havi személyi rendszeres illetményeket és az átalányokat igényli. Szerkesztése a következőképpen történik:

Először beírjuk a fizetési jegyzékbe az abba szereplők neveit és rendfokozatait. Az őrs fizetési jegyzékében szerepelni fognak:

- azok, akik az őrs élelmezési állományába tartoznak;
- akik szolgálattétel végett az őrsre vannak vezényelve és ott kapnak illetményt;
- az őrsről elvezényelték, ha nem is ott kapnak illetményt.

Az őrs állományába tartozókat mindig fel kell venni a fizetési jegyzékbe, akkor is, ha máshol vannak ideiglenesen beosztva s illetményeiket nem az őrsön kapják. Ilyenkor azonban csak a nevét és rendfokozatát kell felvenni, az illetményeit nem és az átvétel elismerésére szolgáló rovatban meg kell jegyezni, hogy *hol* van az élelmezési állományba tartozó csendőr. (Pld.: „1938 május 16-a óta ideiglenesen az egri őrsön.”) Ha pedig egy csendőrt *első ízben* veszünk fel a fizetési jegyzékbe, akkor ugyanebbe a rovatba be kell jegyezni, hogy honnan és mikor lett beosztva az őrsre. Akkor, ha egy csendőr az őrs élelmezési állományából fogyatékbá kerül, vagy a vezényelt anyaőrsére bevonul, úgy nevét és rendfokozatát — illetményei beírása nélkül — a legközelebbi fizetési jegyzékbe *még egyszer* és utoljára fel kell venni s az átvétel elismerésére szolgáló rovatban

fel kell tüntetni, hogy milyen módon került fogyatékbá. (Pld.: 1938. június 15-én a parádi őrsre helyezve”, vagy: „1938. július 7-én meghalt” stb.)

A fizetési jegyzékben szereplők névsorának beírása után először is a *személyi rendszeres* illetményeket vezetjük be a megfelelő rovatokba. Az illetmények bevezetésénél az előző havi fizetési jegyzék adataira támaszkodunk, figyelembe kell vennünk azonban az esetleges változásokat. A változásokat a legutóbbi fizetési jegyzék felterjesztése óta megjelent állományparancsok tartalmazzák. Ilyenek lehetnek: rendfokozatokban való előlépések, magasabb fizetési fokozatokba való besorolások, családipótlékok számában beállott változások: nőülés, gyermekek születése, halálesetek, törvényes életkor betöltése, ellátottság beállása, családipótlék újabb folyósítása, stb. Személyi rendszeres illetményekben beálló változások csak akkor vezethetők át az őrs fizetési jegyzékén, ha ezek állományparancsilag le vannak tárgyalva. A személyi rendszeres illetményeket a megfelelő rovatban összegezzük (első „Összesen” rovat).

Most következik a *levonások* beírása: bevezetjük a nyugdíj-^{Levonások.} járulékok havi összegét, az esetleges illetményelőlegek részleteit és az illetményeltiltások stb. részösszegét, ha vannak ilyenek az őrsön. A levonásokat összegezzük (második „Összesen” rovat). A szaklapokra és egyházi adókra vonatkozó — megengedett — levonásokat nem itt állítja be az őrs, hanem azokat a fizetési jegyzék hátsó oldalán lévő „Ebből” rovatnál jegyzi elő levonásra a gazdasági hivatal.

A következő kitöltendő rovat az úgynevezett „*nettó-rovat*.” Ez nem más, mint az első és második „Összesen” rovatok közötti különbözet.

A „*nettó*”-rovathoz most hozzá kell még adnunk az őrs irodai átalányt. Ezt az átalányt az őrsparancsnok illetményeinél kell beállítani. Ha a második „Összesen” rovathoz hozzáadjuk ezt az átalányt, úgy megkapjuk a fizetési jegyzék „Összesen kifizetendő” (tehát harmadik „Összesen”) rovatát, ami a fizetési jegyzék utolsó függőleges rovata.

A névrovatban — közvetlenül az utolsónak beírt név után ^{Átalányok.} — ezután sorban megnevezzük azokat az *átalányokat*, melyek az őrsöt, illetve az őrsparancsnokot illetik meg és — a megfelelő rovatokba való bevezetés után — azokat az „Összesen kifizetendő” rovatban összegezzük.

Végül kitöltjük a fizetési jegyzék legalsó vízszintes rova-

tát (negyedik „Összesen”-rovat), ami úgy történik, hogy az összes függőleges rovatoszlopokat összeadjuk. A vízszintes „Összesen”-rovatsor utolsó rovatában — az ú. n. „*próbasarokban*” — kiszámított összegnek ugyanannak kell lenni, mint az utolsó függőleges oszlop tételeinek összeadásából nyert eredménynek.

Felterjesztés. A fizetési jegyzék tisztázati példányát — keltezés, az őrparancsnok általi aláírás és címnyomóval való ellátás után — úgy terjesszük fel a gazdasági hivatalhoz, hogy az oda a *kifizetést megelőző hó 5-ig* megérkezzék. (Pld.: a február havi fizetési jegyzéket január 5-re.)

„Ehhez” és „Ebből.” A gazdasági hivatal a fizetési jegyzékeket átvizsgálja és azoknak utolsó lapoldalára még rávezeti azt, hogy az „Összesen kifizetendő” rovatban feltüntetett illetményeken felül még milyen illetmények, illetménymaradványok, vagy járandóságok lettek az őrre leadva (ez az „Ehhez” rovat), illetve ezekből még mi lett levonva („Ebből”-rovat). Ezután a kifizetést megelőző hónap végén a fizetési jegyzéket az őrre leadja.

Az őr a hónap első napján (vagy, ha ez a nap *ünnepe*, úgy az előtte lévő napon) kifizetés végett csekken meg fogja kapni a fizetési jegyzék — „Ehhez” és „Ebből”-rovat hozzáadása, illetve levonása utáni — végösszegét.

Kifizetés. Örsön az illetményeket az őrparancsnok és két csendőr fizeti ki. Nagyobb létszámú örsökön leghelyesebb minden egyes beosztott illetményét egy-egy névvel ellátott borítékba helyezni s így osztani szét a felvételre jogosultak között. Az átvevő az illetménye átvételét a fizetési jegyzéken vezeték- és keresztnevének, valamint rendfokozatának aláírásával igazolja. Az őr általánait a pénztári bizottság veszi át. *Távollevők* illetményének felvételét azonban a pénztári bizottság a fizetési jegyzéken nem nyugtázhathja, hanem erről a távollévő köteles külön nyugtát adni, amit a fizetési jegyzékhez kell csatolni. A távollévő az első „Összesen” rovatban kimutatott összeg felvételét nyugtázza.

Az illetmények kifizetését végző bizottság a fizetés megtörténte után a fizetési jegyzék első lapoldalára a következő záradékot vezet rá:

„Hogy a fizetési jegyzékben feltüntetett illetmények és járandóságok jelenlétünkben a mai napon tényleg ki lettek fizetve, igazoljuk.”

Kelt.

A két bizottsági tag aláírása.

Öpk. aláírása.

Fizetési jegyzék visszatér-jesztése. Az eredeti fizetési jegyzéket és ennek a másolatát (amelyre azonban nem kell rámásolni az „Ehhez” és „Ebből” rovatot) — a következő havi fizetési jegyzékkel és a *dohánynyugtával egyidejűleg* — az őr felterjeszti a gazdasági hivatalhoz.

A 4. számú melléklet egy 6 fő rendszeresített létszámmal rendelkező gyalogos őr fizetési jegyzékét szemlélteti. **4. számú melléklet.**

B)

Esetenkint járó illetmények, esetenként elszámolandó költségek. Igények.

Fenti címben összefoglaltakból azok, amelyek felszámításának, vagy elszámolásának szükségessége általában gyakran merül fel az örsökön, a következők:

1. Vezénylési pótdíj.
2. Vezényeltetési pótdíj.
3. Kiséreti díj.
4. Szolgálati utazásoknál járó illetmények.
5. Portóköltségek.
6. Távirati és távbeszélő költségek.
7. Nyomatványbeszerzési költségek.
8. Közlönyök és lapok bekötési költségei.
9. Kórházi ápolásra való igény.
10. Gyógyszerekre való igény.

1.

Vezénylési pótdíj.

Vezénylési pótdíj akkor jár a csendőrnek, ha állandó állomáshelyétől távol, 12 órán túl terjedő külszolgálatot teljesített.

„*Külszolgálat*” alatt értjük *örsökön*:

- a) minden — szolgálati lappal vezényelt — járőrszolgálatot;
- b) céllövészetre való összpontosítást;
- c) egyéb okokból való összpontosítást.

Karhatalmi segédletek (pld.: a bíróság felhívása folytán teljesített elővezetés, végrehajtásokhoz való kirendelések, szabadlábban hagyott elítéltek bekísérése, katonaszökevények át-

Külszolgálat.

adása stb.) vezénylési pótdíj szempontjából ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a rendes külszolgálat.

Vezénylési pótdíj a laktanyából való elindulástól a laktanyába való bevonulásig jár és pedig minden teljes 12 óra után 1 adag. Kiszabata adagokint:

Kiszabat.	Alhdgy és thtts részére	--- --- --- ---	1 P 40 f
	Törm. és örm. részére	--- --- --- ---	1 P 20 f
	Csendőr részére	--- --- --- ---	1 P — f
	Próbacsendőr részére	--- --- --- ---	0 P 70 f

Vezénylési pótdíj csak az állandó állomáshelytől távol töltött külszolgálatok után jár, ami azt jelenti, hogy sem helyi szolgálatoknál, sem az őrsállomáshelyen töltött pihenők után fel nem számítható.

Vezénylési pótdíj kimutatások.

A vezénylési pótdíjakat az őrs vezénylési pótdíj kimutatással igényli. A gyakorlatban kétféle vezénylési pótdíj kimutatás van: nagyalakú és kivalakú kimutatás. Mindkét kimutatás rovatai egyformák, azonban amíg a nagyalakú kimutatásba azokkal a szolgálatokkal kapcsolatos vezénylési pótdíjakat kell beállítani, amelyeket a csendőrségi *javadalmazás térít meg* (az őrs rendes és ellenőrző járőrszolgálatain kívül ide tartoznak mindazon szolgálatoknak a vezénylési pótdíjai, mely szolgálatokat a csendőr — bár felhívás folytán — a közbiztonság és a rend fenntartása érdekében teljesít: körözött egyének bekísérése, képviselőválasztásokkal, leventék elővezetésével kapcsolatos szolgálati ténykedések stb.), addig a kivalakú kimutatásba azoknak a szolgálatoknak a vezénylési pótdíjait kell beállítani, amelyet az őrs kifejezetten *felhívás folytán* — de nem kifejezetten az általános közbiztonság és rend fenntartása érdekében — teljesít. (Elrendelt elővezetések, szabadlábban hagyott elítelték bekísérése, végrehajtásokhoz és árverésekhez való kirendelések stb.)

A felszólított szolgálatok fejében járó vezénylési pótdíjakról — ha azok nem a nagyalakú kimutatásba lesznek felvéve — minden egyes szolgálat után külön kivalakú kimutatást kell szerkeszteni. Ugyanazon hatóság (idegen hatóság) felhívása folytán teljesített szolgálatok vezénylési pótdíja azonban egy kimutatásba is beállíthatók. Felszólított szolgálatoknál csatolni kell a felhívást a vezénylési pótdíj kimutatásához.

A vezénylési pótdíj kimutatások rovatait a szolgálati havi-füzet alapján kell kitölteni. A kimutatást a hónap elejétől kezdve vezetjük, a hónap végén összegezzük s az őrsparancsnok által

aláírva a szárnyparancsnoksághoz felterjesztjük, úgy hogy a kimutatás lezárását követő hónap 5-ig oda megérkezzen. A szárnyparancsnokság a vezénylési pótdíj kimutatásokat a gazdasági hivatalnak küldi s a gazdasági hivatal utalja ki — csekken — az őrsnek a havi vezénylési pótdíjak helyes összegét.

Utazásokkal kapcsolatos vezénylési pótdíjakat nem a vezénylési pótdíj kimutatásba kell beállítani, hanem mindig az utazási számadásba kell felszámítani.

Szakaszparancsnoki székhelyeken lévő őrsökön a szakaszparancsnoknak járó — itt nem részletezett — vezénylési pótdíjakat — amennyiben a szakaszparancsnok nem szerkesztett utazási számadást — az őrs vezénylési pótdíj kimutatásaiba kell felvenni.

Vannak olyan szolgálati utazások, ahol az utazó csendőrnek vezénylési pótdíj jár, de csak az *útban töltött* időre. Ezek: a) orvosi megvizsgálás, felülvizsgálat, vagy leszerelés végett behívottak, valamint

Vezénylési pótdíj az utazás alatt.

b) elméleti kiképzésre, alhadnagyi vizsgára és képességvizsgálatra berendelt csendőregyének utazásai.

A nőszülni szándékozó csendőrök részére, akik az előírt orvosi bizonyítvány megszerzése, illetve orvosi megvizsgálásuk végett a kerület székhelyére utaznak: menetlevél *nem* állítható ki s így részükre vezénylési pótdíj sem számolható fel, mivel ez az utazás nem a szolgálat érdekében történik.

Az alhadnagyi vizsgára berendelt tiszthelyettesek részére a Szombathelyen — állomáshelyüktől távol — töltött minden egyes naptári napra tiszthelyettesi rendfokozatnak megfelelő vezénylési pótdíj illetékes: tehát fejenként és naponként 1 P 40 fillér.

A vezénylési pótdíj kimutatás rovatainak kitöltését az 5. számú melléklet szemlélteti.

5. számú melléklet.

2.

Vezényeltetési pótdíj.

A vezényeltetési pótdíj csak elnevezésben hasonlít a vezénylési pótdíjhoz, de kiszabatban és az illetékesség kérdéseinél nincs hasonlóság a két illetmény között. A vezényeltetési pótdíj ugyanis az állandó állomáshelyükről *ideiglenesen* más állomáshelyre vezényelt csendőrök illetménye.

Általában ideiglenesnek nevezünk egy vezényeltetést akkor, ha az három hónapon nem terjed túl, ellenkező esetben tartós (a vezényeltetést elrendelő parancs mindig közli az őrsrel, hogy a vezényeltetést tartós, vagy ideiglenes). Tartós vezényeltetés — illetmények szempontjából — egyenlő az áthelyezéssel, tehát tartós vezényeltetések tartama alatt nem kap a csendőr külön

illetményeket, ellenben ideiglenes vezényeltetések tartama alatt a vezényelt vezényeltetési pótdíjat kap, melynek napi kiszabata: *nőzők* részére az illetékes napidíj *fele, nőtlenek* részére a napidíj *egynegyede*.

A vezényeltetési pótdíjat havonta utólag a gazdasági hivatal fizeti ki, a vezényelt nyugtája ellenében; illetve — ha a vezénylés rövidebb ideig tart — a vezényelt által felterjesztett utazási számadásba kell beállítani.

3.

Kiséreti díj.

Oltalmi kíséreteknél és szállítmányfedezeteknél (Szut. 537. pont) a fedezetet igénybevevők részéről kilométerenkint a fedezetet nyújtó minden egyes csendőr részére 27 fillér kíséreti díj fizetendő.

A kíséreti díjat a fedezetet igénybevevő nyugta ellenében átadja az őrsparancsnoknak, aki azt a kíséretet teljesítő csendőröknek fizeti ki.

Visszajövetelnél csak akkor lehet kíséreti díjat fizettetni, ha nemcsak oda, hanem visszafelé is történik kíséret. Ha a visszatérés nincs kísérettel összekötve, akkor — ha a kíséretre legalább két csendőr lett vezényelve — az őrsparancsnok írjon elő a visszajövetelre rendes járőrszolgálatot. Ha a kíséretet csak egy csendőr adja, akkor ennek a legrövidebb úton kell visszatérni az őrsre.

4.

Szolgálati utazásoknál járó illetmények.

Szolgálati utazásnak nevezzük a szolgálat érdekében tett utazásokat. Az *őrs szempontjából* nézve ezek feloszlanak: ügyködési utazásokra és költözködési utazásokra.

Az ügyködési és költözködési utazások közötti lényegi különbség az, hogy amíg ügyködési utazásoknál az alkalmazási helyről (őrsállomásról) elutazó csendőr szolgálati működésének bevégzésével visszatér alkalmazási helyére, addig a költözködési utazásoknál a csendőr új állomáshelyre való költözködés céljából utazik, tehát régi alkalmazási helyére nem tér vissza.

Általános tudnivalók.

Vasúton való szolgálati utazásnál a csendőr harmadik kocsiosztályon utazhatik és pedig vagy „*átalányozott*” menetlevéllel,

amikor jegyet nem vált, vagy pedig a vasuti jegypénztárnál készpénz ellenében *váltott jeggyel*.

A vasuti költségek átalányozása alatt azt kell érteni, hogy a szolgálatilag utazó csendőr nem vált jegyet, hanem a szabályszerűen kiállított és bal felső sarkán „*Érvényes szolgálati utazásra vasuti menetjegy nélkül*” záradékkal ellátott menetlevél jogosítja fel az utazásra. Átalányozott menetlevél csak legénységi állományú és egyenruhában utazó csendőregénynek számára állítható ki, csendőrségi szolgálati ügyekben tett utazásoknál. Nem állítható ki átalányozott menetlevél olyan utazásoknál, melyet a csendőr idegen hatóságok (bíróságok, ügyészek stb.) külön felhívására, ezek érdekében tesz.

Bíróságok, hatóságok által elrendelt nyomozásokkal, képviselőválasztásokkal, hatósági orvosok támogatásával, körözött egyének elfogása és bekísérésével, leventék elővezetésével kapcsolatos utazásoknál *átalányozott* menetlevelet kell kiállítani. Viszont elrendelt elővezetéseknel, szabadlábon hagyott elítélt bekísérésénél, végrehajtásokhoz és árverésekhez való kirendeléseknél történő utazások alkalmával a csendőr *jegyet vált*.

Ha a csendőr — bár felszólítás folytán — kifejezetten a közbiztonság, és a rend fenntartása érdekében teljesít karhatalmi segédszolgálatot, akkor átalányozott utazásra jogosító menetlevelet kell a részére kiállítani, mert ezek a költségek a csendőrségi javadalmazást terhelik.

A csendőrség által kísért — nem csendőr — egyének átalányozottan nem utazhatnak, ugyancsak nem terjed ki az utazási költségek átalányozása a családtagok utazásaira, még akkor sem, ha a családtag a kincstár terhére utazik. (Pld.: költözködéseknél.) Ezek részére jegyet kell váltani és annak árát az utazási számadásba felszámítani.

Ha a járőrszolgálat közben váratlanul vasúton kényszerülnek utazni a járőr tagjai, úgy menetlevél helyett a „*Szolgálati lap*”-pal utazhatnak átalányozottan.

Minden magyar vasútvonalon utazhat a csendőr átalányozva, kivéve az alábbi vonalakat:

- a) Budapesti Helyiérdekű vasutak (HÉV);
- b) Debrecen—Nyírbátori vasút;
- c) Mohács—Pécsi vasút. (Az Úszög—Villányi vonalrész itt átalányozva van.)

A Győr—Sopron—Ebenfurti Vasút gyorsmotorvonataira (sín-autóbuszaira) nem terjed ki az átalányozás.

Jegyváltás. Ha a csendőr vasúton való szolgálati utazásánál — az eddig ismertetett okok bármelyike folytán — nem utazhat átalányozott menetlevéllel, úgy jegyet vált és ennek árát a vasúti pénztárnál készpénzben megfizeti és ezt a menetlevélen elismerteti, illetve, ha a csendőr jegykiadásra be nem rendezett megállóhelyen száll fel a vonatra, akkor a menetjegy árát a kalauznak fizeti ki, aki ezt a menetlevélen (esetleg szolgálati lapon) elismeri.

Bejáró betegek utiköltségei. Vérbajban szenvedő csendőrök részére, — akik az őrsről utaznak be valamely kórházba utókezelésre — nem állítható ki átalányozott menetlevél, hanem ezek a felmerült utazási költségeiket — esetről-esetre — szabályszerűen elszámolhatják.

Fogkezelésre járó csendőrök részére sem átalányozott menetlevél, sem utiköltségtérítés nem illetékes.

Vasúti arcképes igazolvány. Menetjegy váltásnál minden legénységi állományú egyén — a csendőr és próbacsendőr rendfokozatúak kivételével — csak *féljegyet (III. kocsiosztály)* váltsón, mert egész jegyet a kincstár terhére elszámolni nem lehet, tekintettel arra, hogy őrmestertől felfelé minden csendőrnek igénye van kedvezményes félárú jegy váltására jogosító vasúti arcképes igazolványra. Egész jegy csak a csendőr és próbacsendőr szolgálati utazásai után számítható fel. Ennek a vasúti arcképes igazolványnak az igénybevevő csendőr által fizetett és az államvasutaknak járó térítési díját (az államvasutaknál a családfo után : évi 8 P) a csendőr az év folyamán teljesített első és fizetett szolgálati utazásáról szerkesztett utazási számadásába beállíthatja, tehát a kincstár terhére felszámíthatja, de csak akkor, ha

a) szolgálati utazásnál vette tényleg igénybe és a kincstár javára a kedvezményt;

b) valóban menetjegyváltására volt kötelezve, tehát nem utazhatott átalányozottan.

Családi pótlékban részesülő családtagok után a félárú menetjegy váltására jogosító vasúti arcképes igazolvány szintén kiváltható, de ennek a fejében fizetett térítési díjak a kincstár terhére még az esetben sem számolhatók el, ha a családtag a kincstár költségén utazik. (Pld.: átköltözködési utazásoknál.)

Szolgálati utazásoknál — ha az utazás nem átalányozottan történt — az utazó az illetékes menetjegy árát az utazási számadásába állítsa be a kincstár terhére való felszámítás végett.

Vasutak. *Vasúti utazásoknál* a csendőr személy-, vegyes-, vagy motorvonat harmadik kocsiosztályán utazhatik. Gyors- és tehervonatot a csendőr csak különösen sürgős szolgálati utazásoknál és feltétlenül indokolt esetekben vehet igénybe, aminek szükségessé-

gét az utazást elrendelő parancsnok igazolja az utazási számadáson. A gyorsvonatra is érvényes menetlevelet a kiállító parancsnokság „*Gyorsvonat használatára is érvényes*” záradékkal látja el, körbélyegzővel és parancsnoki aláírással megerősítve.

Gőzhajókon a csendőr II. osztályú helyen utazhatik szolgálatilag, vagy ha ilyen a hajón nem volna, úgy a harmadik (fedélzeti) helynek megfelelő viteldij jár.

Személygépkocsi csak előzetes belügyminiszteri engedéllyel vehető igénybe szolgálati utazásnál.

Kivételt képez, mikor a csendőr szolgálati utazásánál — csak igen indokolt esetekben — sürgősen kénytelen a személygépkocsit használni: ez esetben a felmerült költség elszámolására — a feltétlen szükségesség indokolásával — utólagosan kell a belügyminiszter ír engedélyét kikérni.

Villamos vasúti költségeket a Budapesten nyomozási ügyekben ügyködő és a csendőrség összekötő tisztjénél való megjelenésre kötelezett járőrök számíthatnak fel és pedig: személyenkint kettő-kettő darab villamos átszállójegy, valamint az ügyködéssel kapcsolatban valóban és szükségszerűen megváltott villamosjegyek árát. Ennek szükségességét a járőr menetlevélen a csendőrség összekötő tisztje igazolja.

Egy *előfogat* 4 legénységi egyén részére illetékes szolgálati utazásoknál. Sürgős őrmegerősítéseknel és összpontosításoknál — ha ugyanazon községből, ugyanazon időben több csendőrnek kell előfogaton útbaindulni, — minden öt legénységi egyén részére jár egy előfogat. Az előfogatoknak a különböző szolgálati utazásoknál való felhasználására nézve — az *őrsök szempontjából* — támpontul szolgálhatnak a következők:

Előfogat vehető igénybe (ott ahol vasúti, vagy gőzhajó összeköttetés nincs):

betegeknek gyógyintézetbe szállításánál;

sürgős szolgálati utazásoknál;

igénybevehető az előfogat távolabb eső helyen való fellépés és gyors őrmegerősítés elodázhatatlan szükségessége, valamint törvénysértők gyors üldözésének feltétlen szükségessége esetén is. (Törvénysértő üldözése esetén előfogatot használhat a csendőr akkor is, ha vasút, vagy gőzhajó közlekedés van ugyan, de előfogattal a cél gyorsabban érhető el.)

Ha egyéb olcsóbb közlekedési eszköz nincs, úgy általában igénybevehető előfogat minden olyan szolgálati utazásnál, amely után *utiköltségtérítés* (átalányozott utazásra jogosító menetle-

Hajók.

Személygépkocsi.

Villamosvasúti díjak.

Előfogatok.

vél) illetékes, ha az előfogattal megteendő út távolsága úgy oda, mint visszautazásnál külön-külön *hét- és félkilométernél* több.

A csendőrség által *elfogott, elővezetendő egyéneknek* a hatósághoz való kísérésénél előfogatot csak akkor vehető igénybe, — ott, ahol vasúti, vagy gőzhajóösszeköttetés nincs — ha a kíséret *10 kilométernél* nagyobb távolságra történik. Az elővezetendő egyén igazolt menetképtelensége esetén azonban rövidebb távolságra is igénybe lehet venni előfogatot. Ennek szükségességét azonban az utazási számadáshoz csatolandó orvosi bizonyítvánnyal mindenkor igazolni kell.

Céllövészetre való utazásoknál csak *15 kilométernél* nagyobb távolságokra jár előfogatot, amennyiben nincs olcsóbb közlekedési eszköz. Céllövészetre tehát *15 kilométer* távolságon belül, a legénység akkor is gyalog köteles menni, ha az őrsállomás a céllövészet helyével vasúttal vagy gőzhajóval közvetlenül volna összekötve.

Költözködési utazásoknál előfogatot vehet igénybe a költözködő az átköltözködési ingóságok szállítására akkor, ha:

a) a költözködési utazás kiinduló és végpontja között részbeni vasút, vagy hajóösszeköttetés nincs, ilyen esetben azonban *30 kilométer* távolságon belül csak egyszemű szállítóeszköz — és pedig mindenkor a hivatalos előfogatot — vehető igénybe, nem pedig ennél drágább fuvar, illetőleg gép, vagy fogatolt jármű;

b) a költözködési utazás kiinduló, illetve végpontja a vasútállomástól *5 kilométernél* távolabb van;

c) a költözködési utazás kiinduló, illetve végpontjának vasútállomása nincs berendezve teheráruforgalomra és az átköltözködési ingóságokat ezért a legközelebbi — de öt kilométernél távolabb levő — vasútállomásra, vagy pedig innen tengeren kell átszállítani.

Költözködési ingóságok szállításánál az utazás kiinduló és végpontjától számítva *5—5 kilométer* távolságra eső előfogati díjat nem szabad a javadalmazás terhére elszámolni, hanem ezt a költözködő csendőr fizeti az átköltözködési átalányból. (Pld.: *40 kilométeren* át kell előfogattal szállítani az átköltözködési ingóságokat, ami után az előfogati díj *64 pengőt* tett ki, úgy *1 kilométerre* *1 P 60 fillér* jut és *10 (2×5) kilométer* után pedig *16 pengő*. Ezt a *16 pengőt* a költözködő fizeti az átköltözködési átalányából, míg a többit — *48 pengőt* — el lehet számolni a javadalmazás terhére).

Az előfogati díj lovankint és kilométerenkint *8 fillér*. (Tehát egy kétlovas kocsinál kilométerenkint *16 fillér*.)

Szolgálati utazásoknál mindig a legolcsóbb közlekedési eszközt kell használni, ha tehát a kiküldetés helye közötti közlekedési eszközzel (társasgépkocsi, társaskocsi, esetleg villamos) is elérhető és ez olcsóbb, mint más — egyébként illetékes — közlekedési eszköz, akkor az utazó csendőr köteles ezzel utazni.

Költözködési utazásnál kivételesen megvan engedve, hogy a nős csendőr átköltözködési ingóságait *géperejű járművel* (bútorszállító gépkocsival) szállíthatja, de ilyenkor a kincstár terhére felszámítandó szállítási díj nem lehet több, mint amennyit — a tényleg szállított ingóságok súlyának megfelelően — a vasúti teheráru díjszabás szerint lehetne a kincstár terhére felszámítani. Ha a tényleg szállított ingóságok súlyát a költözködő — hivatalos mérlegelési bárcának az utazási számadáshoz való csatolásával — nem igazolja, úgy legénységi egyén legfeljebb azt az összeget számíthatja fel, amit *5000 kilogramm* költözködési ingóság vasúton való szállításánál számíthatna fel a teheráru díjszabás szerint. Ha azonban az átköltözködési ingóság géperejű járművel történt szállításáért a csendőr *kevesebbet* fizetett, mint amennyi vasúton való szállítására esetén merült volna fel, ebben az esetben, csak a géperejű járművel való szállítás címén tényleg fizetett összeget lehet a javadalmazás terhére elszámolni.

Költözködés géperejű járművel.

Ügyködési utazások.

Legénységi állományú egyéneknek és csak az *őrsők szempontjából* nézve, ügyködési utazásoknak kell tekintenünk a következő utazásokat:

szárny-, osztály-, vagy kerületi parancsnokság állomáshelyére való utazást, ha ez a behívás szolgálati ügyben és a behívott önhibáján kívül történik (a berendelő parancsot az utazási számadáshoz eredetben kell csatolni), továbbá hullaszállítmányok és robbanóanyagszállítmányok kísérését; megbetegedett, megsebesült, vagy elmebeteg csendőrszemélyek mellé kirendelt kísérők utazásait és végül a szolgálati lovak átvételével és kísérésével kapcsolatos utazásokat.

Ügyködési utazásoknál jár a csendőrnek:

a) *Utiköltségtérítés* (illetve átalányozott utazásra jogosító menetlevél).

b) *Napidíj*, amelynek rendeltetése: az utazással kapcsola-

Felszámítható költségek és illetmények.

tos mindennemű (élelmezés, személyi kiadások stb.) többköltség fedezése. Kiszabata az alábbi:

alhadnagyok részére	----- napi	8.— pengő
tiszthelyettesek részére	----- "	8.— "
törzsörmegek részére	----- "	6.50 "
örmegek részére	----- "	6.— "
csendőrök részére	----- "	3.50 "
próbacsendőrök részére	----- "	2.— "

A napidíjak megállapításánál azonban nem a naptári napokat, hanem az „óranapokat” vesszük figyelembe, „egy nap”-nak 24 órát kell itt tekinteni. Hogy a napidíjak hányszorosa, illetve hányadrésze illel meg a csendőrt, az attól függ, hogy 24 óránál többet, vagy kevesebbet ügködött. Az ügködés tartama alatt a menetrend szerint közlekedő járművek használata esetén a menetrendszerinti indulási és a menetrendszerinti érkezési idő közötti, míg nem menetrend szerinti közlekedő (pld. előfogatok) járművek használata esetén a tényleges indulási és érkezési idő közötti időtartamot kell érteni. Ha ez az időtartam 24 óránál több, akkor minden teljes 24 órára egy egész napidíj, míg a fennmaradó időre — ha ez az időtörredék 12 óránál nem több — csak egy fél, ha pedig 12 óránál több, egy egész napidíj illetékes.

Más a napidíjak számítása akkor, ha az ügködés időtartama 24 óránál kevesebb. Ez esetben akkor, ha 6 óránál több idő nem telt el, úgy nem lehet egyáltalában napidíjat felszámítani; ha az időtartam 6 óránál több, de 8 óránál nem több, úgy egynegyed, ha 8 óránál több, de 18 óránál nem több, akkor fél, míg 18 óránál több idő eltelése esetén egy egész napidíj illetékes.

c) Szolgálati poggyász díjai örsőkön szolgáló csendőröknél csak igen ritka esetben számíthatók fel ügködési utazások alkalmával.

Nem szabad összetéveszteni a szolgálati poggyászt a magán (kézi) poggyással, mert a szolgálati poggyászhoz csak azok a tárgyak tartoznak, amelyeket szolgálati használatra, feltétlen szükségként visz magával az ügködő csendőr. Ilyenek; műszerek, idomszerek, írományok, szerszámok stb. Természetes, hogy a csendőr fegyverzete, felszerelése nem tartozik ide.

A szolgálati poggyász díjait csak az esetben lehet felszámítani, ha annak súlya 10 kilogrammon felül van. Ez esetben illetékes: a közlekedési eszközökön kívüli szállítás (hordárdíj) fejében 10 kg-tól 30 kg-ig 2 P 72 fillér, míg 30 kg-on felül 5 P 44 fillér; a közlekedési eszközökön (vasút, hajó stb.) való szállítás fejében pedig az az összeg, amelyet az ügködő csendőr a szállítási vállalatnak valóban kifizetett. Ezt megfelelően (fuarlevéllel, elismervénnyel stb.) igazolni kell.

A szolgálati poggyász súlyát az utazási számadásban fel kell

tüntetni és elvitele feltétlen szükségességének megállapításáért az utazást elrendelő parancsnok felelős.

Vannak olyan utazások is, melyeknél az utazási költség-térítésen (átalányozott utazásra jogosító menetlevél) kívül napidíj is illetékes ugyan, de csak az *útban töltött* időre. Ezek — csak az *örsök szempontjából fontosabb eseteket tekintve* — a következők:

a) Szolgálatteljesítés közben, vagy a szolgálat sajátosságai folytán önhibájukon kívül megbetegedett, megsérült és ingyenes kórházi ápolásra igényel bíró csendőröknek a megbetegedés (sebesülés) helyéről a legközelebbi egészségügyi intézetig tett, illetve az egyik egészségügyi intézetből a másik egészségügyi intézetbe, ezenkívül az egészségügyi intézetből a magánápolásba (hozzátartozókhoz, gyógyhelyekre stb.) vagy az egészségügyi intézetből egészségügyi szabadságra történő utazásai, ha ez a tartózkodási hely változásával jár.

b) Az előző pontban említett személyek visszautazásai, tehát: az egészségügyi intézetből, vagy a magánápolásból, vagy az egészségügyi szabadságról az állomáshelyre tett utazások.

c) Ideiglenes vezényeltetésnél az állandó állomáshelyről a vezényeltetés helyére, majd onnan vissza, az állandó állomáshelyre tett utazás.

d) Szabadságról előre nem látott, halaszthatatlan szolgálati okból állandó állomáshelyükre behívottaknak a szabadsághelyükről állandó állomásukra, ha pedig szabadságukat még folytatnák, úgy onnan vissza, ugyanazon szabadsághelyre tett utazásai.

Költzőkődési utazások.

A költzőkődési utazások illetményeire befojással van a költzőkődő csendőr *családi állapot*.

Költzőkődési utazásoknál illetékes:

a) *Utiköltség-térítés* (átalányozott utazásra jogosító menetlevél) a költzőkődő csendőr saját személye után és külön utiköltség-térítés a költzőkődő családi pótlékban részesülő családtagjai után. (Vasúti, hajó, esetleg előfogat.) Vasúti utazásnál III. kocsiosztály viteldíja számolható el fenti családtagoknál.

b) *Átköltzőkődési ingóságok szállítási díja*, vagyis az ingóságoknak vasúton, hajón (az eddig már ismertetett módozatok között esetleg előfogaton, vagy géperezű járművön) való szállításából és bútorszállító kocsí használata esetén, az üres bútorszállító kocsinak a szállítóhoz való visszaszállításából felmerülő

Napidíj az utazás alatt.

Utiköltség-térítés.

Ingóságok szállítása.

és valóban kifizetett összegek. A kifizetést fuvarlevéllel, illetve a gépkocsifuvarozó által kiállított és a helyi szokásos árra nézve helyhatóságilag záradékolt, vagy az előfogati díj felvételére vonatkozó nyugtával kell igazolni, amit az utazási számadáshoz kell csatolni.

c) Átköltözködési átalány, amelynek rendeltetése: az átköltözködési ingóságoknak az állomásról való ki- és befuvarozásából, átrakásából, szállás és étellemezésből, csomagolásból, esetleges bútorzatban előforduló károkból felmerülő költségek fedezése stb.

Kiszabata az alábbi:

	1, vagy 2 családi pótléknál	3, vagy több családi pótléknál
alhadnagy részére	150 P	200 P
tiszthelyettes részére	120 „	160 „
törzsörmeister és őrmester részére	100 „	120 „
csendőr részére	50 „	70 „

Meg van engedve az, hogy az igényjogosult kívánságára és nyugtájára az átköltözködési átalány az útbaindulás előtt előre kifizettesék. Abban az esetben azonban, ha egy éven belül költözködési költségtérítés megint illetékessé válna, úgy az átköltözködési átalány csak akkor fizethető ki, ha az igényjogosult az átköltözködést tényleg végrehajtja.

Nötlenek költözködési utazása. Egészen más illetmények illetik meg a fentiekkel szemben a **nötlén** legénységet.

A nötlén legénység költözködési utazásánál (áthelyezés és tartós vezénylés) felszámítható:

a) **Utiköltségtérítés** (átalányozott utazásra jogosító menetlevél) az átköltözködő nötlén legénységi egyén részére.

b) **Kézi (magán) poggyász viteldíj** 50 kg poggyásznak vasúton, vagy hajón való tényleges szállítása fejében. Az 50 kg-on felüli kézipoggyász viteldíjat nem lehet a kincstár költségére elszámolni.

c) **Kézipoggyász szállítási díj**, vagyis az 50 kg. kézipoggyásznak az állomáshoz, valamint az állomásról való szállítása fejében minden 10 kg. után 30 fillér. Tehát 2×1.50 P-n felüli összeg ezen a címen nem számolható el.

d) **Pótlilleték** gyanánt elszámolható — vasuti viteldíjon felül — a kézipoggyász után 10 fillér bélyegilleték, 4 fillér revény és darabonkint 4 fillér mérlegelési díj, a hivatalos poggyászdíjszabásban foglaltak alapján.

A nötlén legénység részére megállapított és itt felsorolt költségtérítések azonban nemcsak költözködéseknél számíthatók fel, hanem még fel- vagy leszerelések alkalmával is (csak a nötléneknek), továbbá a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának Gödöllőn, vagy Kenderesen való tartózkodásával kapcsolatosan legalább 7 napon át, míg a fürdőévad tartama alatt a balatonmenti őrsök megerősítésére és a fürdőkülönítményekre legalább 3 hónapon át tartó ideiglenes vezényléseknél is. (Nősöknek és nötléneknek.) Végül felszámíthatók ugyanezek a költségtérítések — nősöknek és nötléneknek — oly tanfolyamokba való vezényléseknél is, amelyek három hónapnál hosszabb ideig tartanak és a vezénylés ideje alatt a csendőr sem vezényeltetési pótdíjban, sem átköltözködési illetményekben nem részesül.

A felsorolt utazások alkalmával tényleg szállított 50 kg. kézipoggyász vasuti szállítása díja címén fizetett összegeket — az utazási számadás, vagy a menetlevél hátlapján, minden alkalommal el kell ismertetni — mert elismertetés nélkül sem a vasuti szállítás, sem pedig a ki- és befuvarozási díjat nem lehet a javadalmazás terhére elszámolni.

Helybeli átköltözködés.

Azoknak a csendőröknek, akik állomáshelyükön — feltétlenül felsőbb rendelkezés folytán — kénytelenek lakást változtatni, az átköltözködéssel járó költségek fedezésére rendfokozatuk és családi pótlékaik száma szerinti átköltözködési átalányuknak a *fél* összege jár. Ilyen költözködés szükségessége felmerülhet például: természetbeni lakás kiutalásánál, természetbeni lakásból való kiköltözködésénél, laktanyacsereénél stb.

Ha azonban ugyanazon laktanya területén történik a költözködés az egyik lakásból a másikba, akkor csak az átköltözködési átalány *egynegyede* illeti meg a költözködőt.

Ha ez a lakásváltozás a költözködő kérelmére, vagy bajtársi megegyezés alapján történt, akkor nem jár helybeli átköltözködési illetmény.

Utazási számadások szerkesztése.

Szolgálati utazáshoz menetlevelet kell kiállítani.

A menetlevélen az útbaindító parancsnok (őrsökön az őrsparancsnok) megnevezi az útirányt, az utazó állományt, az elindulás napját, a szállítóeszközt, tehát útbaigazítja az utazót, aki köteles 8 napon belül az utazás befejezése után utazási számadást tenni.

A menetlevél egy íven van az utazási számadással, ha azon-

Poggyász szállítás vezényeltéseknél.

ban a csendőr nem menetlevéllel, hanem — mivel idő és alkalom nem volt a menetlevél kiállításához — szolgálati lappal utazott, úgy a szolgálati lapot kell csatolni az utazási számadáshoz (összefűzve).

Az utazási számadást a szállítványvezető szerkeszti és írja alá. A szállítvány tagjai részére járó illetményeket és költségterítést a menetlevélen nyugtáztatja az érdekeltekkel.

Az utazási számadásba be kell állítani az utiköltséget, amennyiben ez valóban felmerült, tehát ha a csendőr nem általánosított menetlevéllel utazott, továbbá az egyéb illetményeket és költségeket: napidíjat, vezénylési pótdíjat, poggyászvitel- és szállítási díjat, átköltözködési ingóságok szállítási díját stb.

Az utazást elrendelő parancsokat stb. eredetben kell csatolni az utazási számadáshoz. Saját kezdeményezésből történt elővezetés tényét az utazási számadáson záradékiilag kell feltüntetni. A fogoly átvételét a menetlevélen kell elismertetni és nem a felhíváson. Ugyancsak csatolni kell az ingóságok, illetve a poggyász szállítási díjaira vonatkozó fuvarleveleket, illetve nyugtákat, valamint az előfogati díj felvételének igazolását.

A menetlevél hátlapján az őrsparancsnok igazolni tartozik az *elindulás*, illetve a *bevonulás* időpontját. Ugyancsak a menetlevél (és nem az utazási számadás!) hátlapjára kell vasúton, hajón történő utazásoknál úgy az elinduláskor, mint a visszautazásnál az *állomás bélyegzőjét* ráütni. Ide kell a vitel- és szállítási díjak összegére vonatkozó elismertetéseket is rávezetni, hacsak ezt nem külön nyugtán igazolja a számadástevő.

Az utazási számadásokat az őrs a gazdasági hivatalhoz terjeszti fel. A gazdasági hivatal az utazási számadásokat átvizsgálja s ha azoknál észrevétel merülne fel, az őrsnek újrakeresztés, pótlás, vagy záradékolás végett visszaküldi, majd az érvényesnek megállapított összeget az őrsnek leadja. Általánosított vasuti utazásokhoz felhasznált menetlevelet (szolgálati lapot) az előírt időben szintén fel kell terjeszteni, akkor is, ha semmiféle költség sem merült fel.

Egy utazási számadás rovatainak kitöltésére példát nyújt a 6. számú melléklet (nős költözködési utazás).

Nyilt rendelet.

Ha a csendőrt közigazgatási hatóság idézi meg tanúnak csendőrségi ügyben, úgy általánosított menetlevéllel utazik.

Ha a csendőrt polgári bíróság idézi meg tanúnak csendőrségi ügyekben, úgy a megidézett „Nyilt rendelettel” tartozik

útbaindulni és a tanúkihallgatáson az idézőjegyben meghatározott időpontban és helyen pontosan megjelenni.

A „Nyilt rendelet” tulajdonképpen útbaindító parancs, amelyben az útbaindító parancsnokság utasítja a megidézettet a tanúkihallgatáson való megjelenésre. Az idézőjegyet a bíróság az osztályparancsnokságnak küldi meg és az osztályparancsnokság a „Nyilt rendeletet” kiállítja s az őrsre leadja. Az esetben, ha az idézőjegyet a bíróság közvetlenül az őrsnek küldené meg, az őrs köteles azt — a Nyilt rendelet kiállítása végett — az osztályparancsnokságnak felterjeszteni.

Az őrs a Nyilt rendeletet csak abban az esetben állítja ki, ha a közvetlenül az őrsre küldött idézőjegynek az osztályparancsnoksághoz való felterjesztésére *idő nincs*, tehát a tanúkihallgatás és az idézőjegy kézhezvétele közötti idő nem elegendő az idézőjegy felterjesztésére és a Nyilt rendelet leadására.

A Nyilt rendelet három részből áll:

- a) a tulajdonképeni Nyilt rendelet (az útbaindító parancs);
- b) a költségsszámla és
- c) a nyugta.

Az őrsparancsnok kiállítja a Nyilt rendeletet és ennek hátlapján lévő költségsszámlát. A költségsszámlába be kell írni az összes költségeket, amelyek az utazással kapcsolatban fel fognak merülni. Tehát: *utiköltségterítést* (vasút, hajó, esetleg — 7¹/₂ km-nél nagyobb távolságoknál — előfogat) oda- és visszafelé való utazáshoz. Amennyiben a megidézettnek igénye van féláru jegy váltására jogosító vasuti arcképes igazolványra, úgy a féljegy árát kell a költségsszámlába beállítani. Tanudíj fejében azt a *napidíj* összeget kell beállítani, amely a megidézett egyébként megilletné rendfokozata és az ügyködés tartama után.

A bíróságnál az elnöklő bíró igazolja a megidézett megjelenését és kiutalja a költségsszámlában helyesen feltüntetett költségeket. A megidézett csendőr a kiutalványozott összegnek megfelelően kitölti a Nyilt rendelettel egy íven lévő *nyugtát* és a bíróság a pénztárból a kiutalt összeget azonnal a csendőr kezébe fizeti. A nyugta a bíróságnál marad, a Nyilt rendeletet a csendőr visszakapja.

A megidézett csendőr bevonulása után az őrsparancsnok a Nyilt rendeleten igazolja a bevonulást és azt felterjeszti az osztályparancsnokságnak.

A Nyilt rendelet *költségsszámlájának* kitöltését a 7. számú melléklet szemlélteti.

6. számú
melléklet.

Felszámítható költségek.

7. számú
melléklet.

Portóköltségek.

Hivatalos leveleket (közönséges és ajánlott) az örs *dijátalányozva* adja postára.

A csendőrségi javadalmazás terhére az örsről elküldendő pénzek, csomagok és expressz-levelek postai továbbítási (portó) költségeit az örs készpénzben kifizeti és a költségek megtérítését a gazdasági hivataltól — a felmerült portóköltségeket költségkimutatásba foglalva — kéri.* A költségkimutatáshoz csatolni kell a feladást igazoló feladóvevényeket, vagy azok hiányában (pld. expressz-leveleknél) a postafeladókönyv kivonatát.

Expressz-levelek díjainak felszámításánál jelteni kell, hogy miért volt feltétlen szükség a levélnek expressz-küldeményként való feladására.

Az *általános tömeget* terhelő portóköltségekről külön költségkimutatást kell szerkeszteni, mert ezek külön lesznek a gazdasági hivatalnál elszámolva.

A gazdasági hivatal a fizetési jegyzék „Ehhez” rovata alatt adja le az örsre a portóköltségek helyes összegét.

Távirati és távbeszélő költségek.

A javadalmazás terhére táviratokat feladni és távbeszélőt használni csak indokolt esetben szabad, mikor erre szolgálati érdekből valóban sürgős szükség van.

Táviratok. Az örsök által szolgálati ügyekben feladott táviratok állami táviratoknak számítanak s ezeket — utólagos havi elszámolási kötelezettség mellett — hitelezve lehet a távirdai hivatalokban feladni.

Távbeszélő. A távbeszélgetési díjak az örsön szintén — mint egyébként minden távbeszélő-előfizetőnél — hitelezve vannak és a felmerült díjakat havi összesítésbe foglalva közli a postahivatal az örsrel.

Költségek elszámolása. A havi távirati és távbeszélő költségek elszámolása úgy történik, hogy az örs a távbeszélgetési, távbeszélő vonalfenntartási és távirati költségekről egy közös költségkimutatást szerkeszt és ezt a gazdasági hivatalhoz terjeszti fel úgy, hogy oda minden hónap 5-ig megérkezzen.

Csatolni kell a költségkimutatáshoz a postahivatalnak a

* Beadványok lajstromában előírt határidőre.

távbeszélődíjakra vonatkozó nyugtáját, továbbá — a beszélgetések ellenőrzése végett — az örsön vezetett távbeszélgetési könyv kivonatát, amelynek „Megjegyzés” rovatában alaposan meg kell indokolni, hogy miért nem lehetett az egyes beszélgetésekkel kapcsolatos ügyeket írásban elintézni. A költségkimutatásba felvett távirati költség igazolására a táviratok feladószelvényeit és a táviratok szövegének hiteles másolatát kell csatolni.

A *magántávbeszélgetési díjakat* a költségkimutatás „Összesen” rovatából levonásba kell hozni.

A gazdasági hivatal a távirati és távbeszélő költségek helyes összegét hónap közben utalja ki az örsnek, csekken.

A távirati és távbeszélő költségekről szóló kimutatás rovatait a 8. számú mellékleten lévő minta szerint kell kitölteni.

8. számú melléklet.

Nyomatványbeszerzési költségek.

Az örs ügyviteléhez tartozó és előírt nyomtatványok beszerzési költségei fedezhetők:

- a) a javadalmazásból;
- b) a gazdasági átalányból;
- c) az irodaátalányból és
- d) a legénység sajátjából.

Hogy melyik nyomtatvány beszerzési költségét honnan kell fedezni, az a 9. számú mellékletből állapítható meg.

A *javadalmazás terhére beszerzett nyomtatványok* elszámolása úgy történik, hogy az örsparancsnok a nyomtatványok beszerzésekor — a nyomtatványárusító vállalattól — kapott nyugtán igazolja a nyomtatványok kifogástalan átvételét, azok szükségességét és a térítési összeg kifizetését. (Ha csekklapon fizeti be az örs a vállalatnak a nyomtatványok árát, akkor csatolja a befizetést igazoló csekkszelvényt.) A nyomtatványbeszerzési költségeket költségkimutatásba foglalva terjeszti fel a gazdasági hivatalhoz,* amely a nyomtatványbeszerzési költségek helyes összegét — a fizetési jegyzék „Ehhez” rovata alatt — az örsnek leadja.

Nyomatványárusító ügynököt a laktanyába beengedni nem szabad.

Közlönyök és lapok bekötési költségei.

A *Csendőrségi Közlönyök* az év végén, — a szám- és a Csendőrségi Közlönyök.

* Beadványok lajstromában előírt határidőre.

a betűsoros tárgymutató leadása után — a javadalmazás terhére s a legegyszerűbb kivitelben bekötethetők. A bekötési költség elszámolása végett az őr s a könyvkötő nyugtáját, — melyen az őrparancsnok igazolja a kifogástalan bekötést és az összeg kifizetését — felterjeszti a gazdasági hivatalhoz.

A gazdasági hivatal a bekötésből felmerülő költségösszeget a fizetési jegyzék „Ehhez” rovata alatt adja le az őrnek.

Ha esetleg a Csendőrségi Közlöny valamelyik példánya nem érkezne meg az őrre, úgy az őr s az elmaradt példány pótlására vonatkozó felszólamlását ne szolgálati úton terjessze fel, hanem az elmaradást azonnal jelentse levelezőlapon (Szolgálati jegyen) a Csendőrségi Közlöny szerkesztőségének

A *Bűnügyi Körözések Lapját* bekötni nem kell, hanem az egyes évfolyamokat zsinéggel át kell kötni és egy — az évfolyamot jelző — fedőlappal ellátva kell megőrizni.

Nyomozati Értesítőket szintén kéregpapírból készült feldolapok alatt kell megőrizni.

A *szolgálati könyvek* bekötve lesznek az őrre leadva.

A *Csendőrségi Lapokat* a gazdasági átalány terhére kell bekötetni.

9.

Kórházi ápolásra és gyógykezelésre való igény.

Legénységi állományú egyéneknek, ha megbetegednek, első sorban honvéd- és közrendészeti egészségügyi intézetbe (honvéd- és közrendészeti kórház, József főherceg szanatórium, honvéd- és közrendészeti gyógyfürdőkórház) való felvételre van igényük. Ha nem honvédkórházat, hanem — bármi okból kifolyólag — polgári kórházat kénytelenek igénybe venni, úgy itt történő ápolásuk után csak azt a költséget számíthatják fel a javadalmazás terhére, amely összeg akkor terhelte volna a javadalmazást, ha honvédkórházban történt volna az ápolás.

A legénység családi pótlékban részesülő családtagjai, ha megbetegednek, bármilyen — tehát honvéd- és polgári — kórházat vehetnek igénybe, azonban a polgári kórházban történt ápolásuk után csak annak a költségnek a felszámítására jogosult a családfő, amely összeg akkor terhelné a javadalmazást, ha a családtag honvédkórházban lett volna elhelyezve.

A honvéd- és közrendészeti kórházakban fizetendő ápolási költség (amelyben az összes gyógykezelési és ételmezési költségek benne vannak) úgy a legénységi állományú egyén, mint a családi pótlékban részesülő családtagjaik után — rendfokozatra

való tekintet nélkül — az ápolás minden egyes napjára: 2 P 50 fillér. *Ebből az összegből azonban az ápolt (illetve a családfő) csak 1 P 50 fillért fizet* naponta, míg a fennmaradó 1 P a csendőrségi javadalmazást terheli. Ez tehát azt jelenti, hogy polgári kórházakban történő ápolás után ezt a napi 1 pengőt téríti meg a javadalmazás a polgári kórházat igénybevevő legénységi egyének, illetve a családfőnek. Kórházban ápolt *nőtlen* csendőrök ezen felül még napi 50 fillért tartoznak a közzgazdálkodás javára befizetni.

Abban az esetben, ha a betegség olyan természetű, hogy kórházba szállításra nincs szükség, vagy a beteg kórházba nem szállítható, úgy a gyógykezelés kórházon kívül történik (nőtleneknél az őrslaktanyában, nősknél a lakásukon). Kórházon kívüli gyógykezelésnél elsősorban a csendőrségi orvos gyógykezel a beteget, ha az állomáshelyen van rendszeresítve csendőrségi orvos (mint pld. kerületek székelyén a vezető orvos). Ahol nincs a csendőrségnek rendszeresített orvosa, ellenben a honvédségnek, határőrségnek, folyamőrségnek van, ilyen állomáshelyen a honvédség stb. orvosa gyógykezel a beteget, kórházon kívül.

Természetesen a *legtöbb* őrállomáshelyen nincs sem a csendőrségnek, sem a honvédségnek rendszeresített orvosa. Ilyen állomáshelyeken a csendőrség által felkért és ezért a szolgálatért *tiszteletdíjban részesülő polgári orvost* kell a kórházon kívüli gyógykezelésnél igénybe venni. A tiszteletdíj, amelyet a felkért polgári orvos ezért az orvosi ténykedésért kap: a rendszeresített létszámnak megfelelően fejenként és évenként 5 P. (Pld. egy őrsnél, amelynek a rendszeresített létszáma 6 fő: évi 30 P.) A felkért polgári orvos a tiszteletdíj ellenében csak a beteg megvizsgálására és rövid ideig tartó gyógykezelésére, esetleg kórházba utalására és az őr időszakos orvosi vizsgálatainak megtartására van kötelezve. Családtagokat nem tartozik gyógykezelni és ez nem is követelhető.

A polgári orvosoknak járó tiszteletdíjat a gazdasági hivatal utalja ki csekken, félévenként utólag.

A *csendőrségi szolgálat teljesítése alkalmával önhibáján kívül megsebesült*, vagy megsérült csendőrök kórházi, kórházon kívüli gyógykezelési, ápolási és utazási költségeit teljes egészében a javadalmazás viseli. Ilyen esetben tehát a csendőr a napi 1 P 50 filléres kórházápolási díjakat nem fizeti és a *nőtlen* csendőrök a napi 50 filléres közzgazdálkodási hozzájárulást sem fizetik.

Kórházon kívüli gyógykezelés.

Tiszteletdíjas orvosok.

Szolgálatteljesítés közben megsérültek.

